

052191

B 16558

B 16559

Arkeologiske undersøkelser

Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1

Naustdal kommune, Sogn og Fjordane

**Live Johannessen
Universitetet i Bergen
Bergen Museum
Seksjon for ytre kulturminnevern
2010**

INNHold

SAMMENFATNING OG VURDERING AV UNDERSØKELSEN	3
BAKGRUNN	5
TOPOGRAFI.....	8
UNDERSØKELSESMETODE OG GANG.....	9
MÅLESYSTEM	9
RESULTAT	11
HUS I	11
HUS II	20
KOKEGROPER	22
ILDSTEDER	26
TREKULLKONSENTRASJONER	26
GROPER	27
ANDRE STRUKTURER	28
STEINPAKNING	31
NEDGRAVNING	31
FUNNOVERSIKT	31
LITTERATURLISTE	33

Vedlegg

Fotolister

Liste over originaltegninger

Liste over vitenskapelige prøver

C14 dateringer

Tilvekst

BOTANISK RAPPORT AV LENE S. HALVORSEN

UNIVERSITETET I BERGEN, BERGEN MUSEUM, DE NATURHISTORISKE SAMLINGER

Figurer

Figur 1. Sør-Norge med Naustdal avmerket	6
Figur 2. Kart over Naustdal med de arkeologiske utgravingene fra 2006 avmerket	7
Figur 3. Utgravingsområdet før avdekking	8
Figur 4. Kartutsnitt over Gardsbøen med utgravingsområdet avmerket	8
Figur 5. Strukturer fra Gardsbøen.....	10
Figur 6. Hus 1 sett mot V, med ovn før den ble snittet nederst til venstre	11
Figur 7. Hus I med de to hovedfaser bygningen er oppført i.	11
Figur 8. Skisse over mulig utstrekning for fase I i hus I	13
Figur 9. Tegning av stolpe 63, plan og profil, fra fase I	13
Figur 10. Tegning over fase II i hus I. Stolper er marker med grått, ovnen med skravur	14
Figur 11. Tegning av stolpe 68, plan og profil, fra fase II	14
Figur 12. Tegning av struktur 60, med nærliggende strukturer, samt profil av str. 60 og 61	16
Figur 13. Ovn og steinpakning før utgravning, sett mot V	17
Figur 14. Tegning av østre del av struktur 60 i plan.....	17
Figur 15. Foto av ovn i profil, sett mot V	17
Figur 16. Hus II, stolper marker med sort fyll.	20
Figur 17. Hus II mot sørsørvest. Hjelmene markere stolpene	21
Figur 18. Tegning av stolpe 11, plan og profil.....	21
Figur 19. Kokegrop 3	22
Figur 20. Kokegrop 25, datert til yngre bronsealder.....	23
Figur 21. Kokegrop 54, datert til eldre romertid	23
Figur 22. Utsnitt av felt, med mulig gjerdessystem markert med svart	28
Figur 23. Stoplehull 2, datert til folkevandringstid.....	29

Tabeller

Tabell 1. Anleggsbeskrivelse av strukturer tilhørende hus I, alle faser	12
Tabell 2. Oversikt over stolper og vegg-grøfter i fase II, med kommentarer og fyllmassebeskrivelse ..	15
Tabell 3. C14 dateringer fra hus I	19
Tabell 4. Anleggsbeskrivelse av stolper hus II.....	21
Tabell 5. C14 datering av hus II	22
Tabell 6. Anleggsbeskrivelse av kokegroper.....	24
Tabell 7. C14 dateringer av kokegroper.....	25
Tabell 8. Anleggsbeskrivelse av ildsteder	26
Tabell 9. Anleggsbeskrivelse av trekullkonsentrasjoner.....	27
Tabell 10. Anleggsbeskrivelse av groper	27
Tabell 11. Anleggsbeskrivelse av løse stolper.....	29
Tabell 12. C14 dateringer av løse stolper.....	30
Tabell 13. Anleggsbeskrivelse av fyllskifte	30

SAMMENFATNING OG VURDERING AV UNDERSØKELSEN

Arkeologisk frigivingsundersøkelse ved Gardsbøen i Naustdal, Sogn og Fjordane ble gjennomført høsten 2006. De kulturminner som omfattes av tiltaket ble påvist ved fire ulike kulturminneregistreringer utført av Sogn og Fjordane fylkeskommune, kulturavdelinga på deler av gnr. 99/1 og 14 i området nord for Naustdal kirke. Det ble i planområdets registreringssjakter påvist i alt 15 sikre og usikre stolpehull, 10 ildsteder og kokegroper, syv forhistoriske dyrkningslag av varierende utbredelse og tre større nedgravninger/groper av uviss funksjon, hvorav en tolket som en mulig flatmarksgrav og de to andre som kanskje tilhørende et grophus. Det ble i tillegg registrert to nausttufter fra folkevandringstid, dette området ble tatt ut av planen og følgelig ikke gravd ut.

De registrerte kulturminnene på Gardsbøen ble vurdert som svært interessante i innhold og omfang. Vi har i vårt museumsdistrikt utført en rekke flateavdekkinger, men fortsatt er det mye mer å hente på dette feltet innenfor hele det vestnorske området, ikke minst når det gjelder kunnskap om forholdet mellom fellestrekk og variasjon i gårdsstruktur og gårdsutvikling i eldre jernalder. Også i dette perspektivet framstår de omsøkte kulturminner som viktige kilder. De omsøkte kulturminners betydning som kilder synliggjøres også ved det hittil nokså sparsomme tilfang av funn og kulturminner i Naustdal kommune. Inntil nå er ca. 10 % av Naustdals gårder representert med forhistoriske løsfunn og faste kulturminner, de fleste knyttet til gårder langs Nausta i nedre del av Naustdal og ute langs Førdefjorden. Det foreligger tre jernalders gravfunn, det rikeste typisk nok fra gården Naustdal. Det er en vikingtids kvinnegrav med bl.a. ovale bronsespenner og bronse armering (B9626) på bnr. 7 ikke langt fra undersøkelsesområdet.

Ut fra dateringene var det rimelig å anta at de registrerte kulturspor knyttet seg til bosetning i romertid/folkevandringstid, dvs. tidsrommet Kr.f. – 600 e. Kr. De daterte kontekster reflekterte trolig to tidsulike bruksfaser, en i romertid og en i folkevandringstid, men kunne statistisk relatere seg til en og samme bosetning på stedet i tidlig folkevandringstid. Disse dateringene faller godt sammen med to dateringer fra nausttuftene til folkevandringstid, noe som indikerer at naustområdet og de her omsøkte kulturminner for en stor del knytter seg til den samme gårdsbosetning. Følgende problemstillinger var formulert i prosjektet:

- karakterisere bosetningsforhold og jordbrukspraksis i området i eldre jernalder med sikte på å studere bosetningstetthet og bosetningsstruktur
- kartlegge vegetasjonshistorie, med vekt på forholdet mellom kulturplanter og øvrig vegetasjonshistorie
- søke å påvise veifar mellom naustene og tunet
- søke å påvise verkstedsbygninger knyttet til bygging og reparasjon av båter

I løpet av frigivingsundersøkelsen på Gardsbøen ble det avdekket et felt på overkant av 3 mål. En mengde på 95 ulike strukturer ble registrert og undersøkt, med spor etter bosetting og ulik bruk av området gjennom over 2000 år fra tidlig bronsealder til merovingertid. Av ulike typer fornminne ble det utskilt; to hus, et mindre felt av kokegroper og ildsteder. Det ble gjort funn av gjenstander på utgravningen, hovedsakelig slagg og smiekuler, men også en flateretusjert pilespiss, et randskår av spannformet leirkar med dekor, et bryne, rhinsk steintøy og to biter av glass fra middelalder.

Den største bygningen er trolig rester etter et treskipet hus, hus II, datert til overgangen mellom yngre romertid/folkevandringstid. Det er utskilt tre stolper som til sammen danner to stolperekker. Slik huset fremstår i sin fragmentariske form måler det 11,5 meter i lengderetningen og om lag 2,6 meter mellom de takbærende stolpene. Langhus fra førromersk jernalder er vanlig på Vestlandet, men hus datert til yngre romertid/folkevandringstid er det langt færre av. Hus I er en mindre bygning som har vært oppført i to faser, i eldre/ynge romertid og folkevandringstid. Dette er en bygning som er tolket å være smia på gården. Den ligger i noe som kan tolkes å være utkanten av et bosetningsområde og ligger tett ved de to naustene som ble funnet under registreringen. Det ble påvist et mindre felt med kokegroper og ildsteder som var samlet i et område øst i feltet hvor terrenget skrår svakt ned mot sjøen og elva. Dateringene spenner fra yngre bronsealder til yngre romertid. Kokegropfeltet kan sannsynligvis knyttes til den bosettingen som har vært på Gardsbøen i dette tidsrommet.

Den botaniske undersøkelsen var av meget begrenset omfang og besto av 23 makrofossilprøver som ble analysert av botaniker Lene Halvorsen ved Universitetet i Bergen. Hun sier følgende om resultatet av analysen. "De fleste makrofossilprøvene er fra den antatte smia. Resultatene viser en ansamling av forkullet korn og andre åker-/kulturindikatorer i stolpehullene i vest- og nordveggen i hovedrommet der en finner ovnsfundamentet. Også bringebær og nøtteskall er til stede. Dette mener Halvorsen tilsier at bygningen, i alle fall i en periode, ikke ble benyttet som smie, men heller til lagring/tilbereding av matvarer. Om denne funksjonen har vært før eller etter huset ble brukt til smie er ikke klart, men datering av korn funnet i huset kan belyse dette. Resultatene viser at bygg har blitt dyrket på lokaliteten fra eldre romertid til folkevandringstid, og forekomsten av åkerugress tyder på bruk av gjødsel" (Halvorsen 2007).

Funn av korn i bygningen behøver ikke nødvendigvis bety at den har vært bruk til lager eller tilbereding av mat. Det ble ikke foretatt analyser av bakgrunnsstø, dvs. av makrofossilnivåer i kulturlag, fordi det ikke eksisterte kulturlag på boplassen. Resultater fra Danmark viser

dessuten at man i forbindelse med jernutvinning har brukt korn inne i ovnen under de første timers brenning. Dette gjør man fordi strået har den evne at når slagget løper ned, så blir det til aske (pers. medd. Peter Hambro Mikkelsen, Moesgård Museum). En mindre teknologisk forklaring kan være at smeden i det forhistoriske samfunnet hadde en meget sammensatt karakter og ble ofte forbundet med fruktbarhet. Forekomsten av korn inne i ovnen kan derfor være av rituell karakter. Funnet av en male/-kvernstein i tilknytning til ovnen kan bety flere ting og utelukker ikke noen av tolkningene. Videre forskning på smiing og smedens mange karakterer vil kanskje gjøre at vi kommer nærmere et svar.

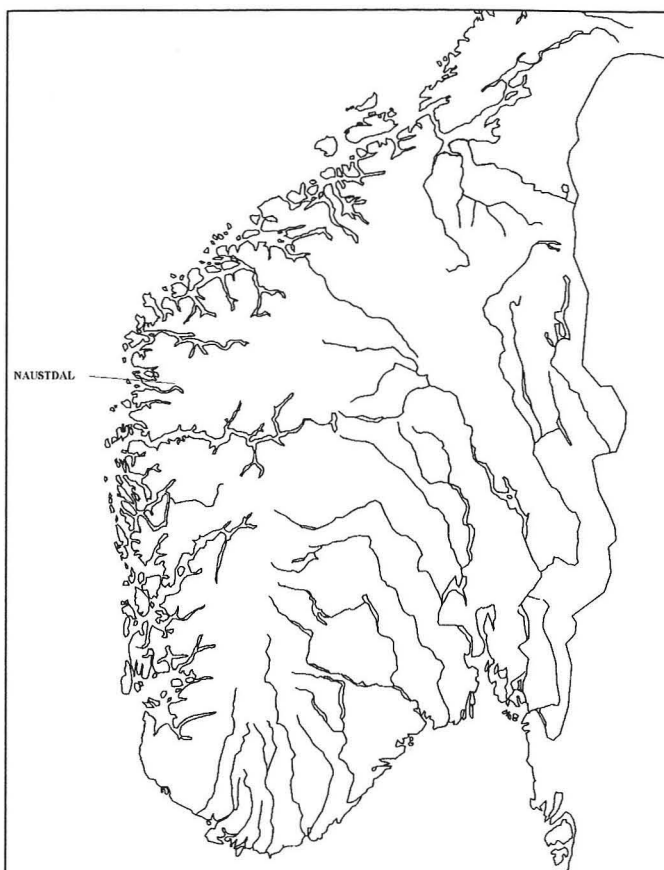
Sett i en større sammenheng er resultatene fra undersøkelsene viktig i kartlegginga av kulturforhold og av den generelle utviklinga av jordbruks- og busettingsutviklinga i Sogn og Fjordane og på Vestlandet. Funnet av smia fra romertid og folkevandringstid, er i tillegg av stor betydning for det arkeologiske kildetilfanget. Disse funnene har gitt oss større kunnskap om hustyper og enkelte konstruksjonselementer i eldre jernalder.

BAKGRUNN

Den arkeologiske frigivingsundersøkelsen på Gardsbøen ble gjennomført i 2006 som følge av den vedtatte reguleringsplan for Naustdal gnr. 99/1 i Naustdal kommune, datert til 17.2.05, der Naustdal kommune ønsker å legge et areal i Naustdal sentrum ut til gravplassutvidelse og boligformål.

De kulturminner som omfattes av frigivningsundersøkelsen ble påvist ved fire ulike kulturminneregistreringer utført av Sogn og Fjordane fylkeskommune, kulturavdelinga på deler av gnr. 99/1 og 14 i området nord for Naustdal kirke. Første registrering ble foretatt i forbindelse med framlegg til plan for boliger i Naustdal sentrum ved Naustdal Blikk i september 1997 (rapport 10.10.97 v/ Terje Hovland). Denne planen ble ikke realisert.

To nye tiltak som delvis overlapper planarealet fra 1997 ble i 2002 lagt fram som plan for utvidelse av Naustdal kirkegård og plan for omsorgsboliger på Gardsbøen. De tidligere uregistrerte deler av disse arealene ble registrert av Sogn og Fjordane fylkeskommune i april 2002 (rapport kirkegårdsutvidelse v/ Ole Magne Nøttveit 10.06.02, rapport omsorgsboliger v/ Ole Magne Nøttveit 10.06.02).

Figur 1. Sør-Norge med Naustdal avmerket

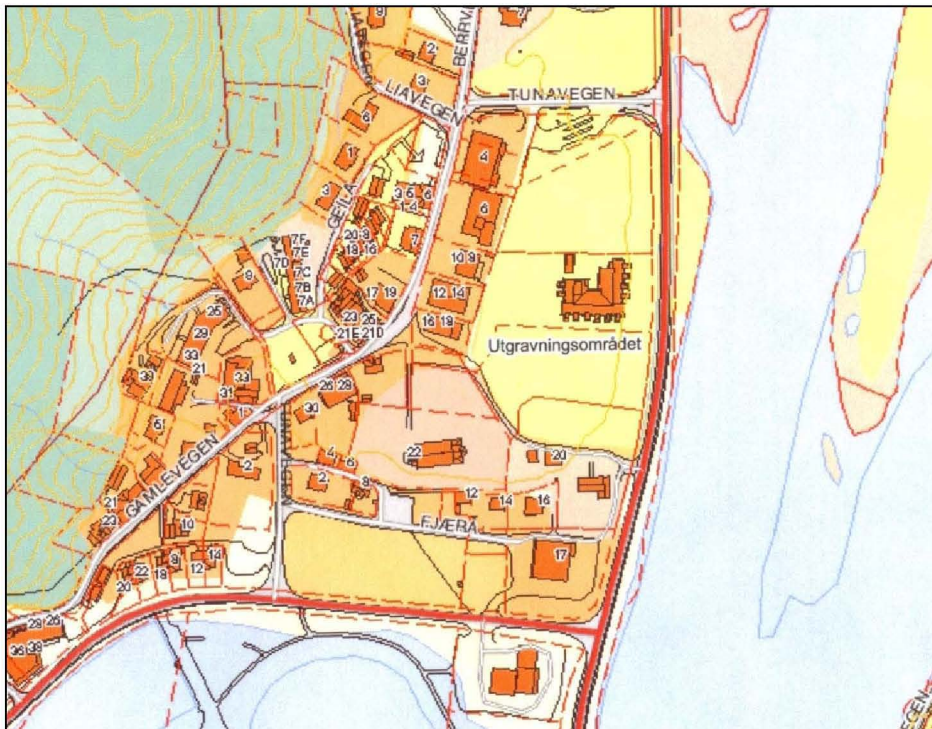
Det kulturminnet av størst verdi som da ble avdekket var en større forhistorisk *nausttuft* i den slake skråningen i sørøst mot Rv 5 og Nausta. Nausttuften er ved radiologisk datering av prøver fra to stolpehull datert til folkevandringstid (400 – 600 e. Kr.).

I forbindelse med spørsmål om dispensasjon for registrerte kulturminner i fremmet Riksantikvaren krav om at det for de nevnte tiltak måtte utarbeides en reguleringsplan i henhold til bestemmelsene i plan og bygningsloven før slik dispensasjon ville kunne vurderes av vernemyndighetene (fylkeskommunens brev til Naustdal kommune av 16.09.02). Det ble etter dette utarbeidet en reguleringsplan for området som ble lagt ut til offentlig høring den 28.04.03. Reguleringsplanen omfattet utover det tidligere registrerte arealet også en sone med støyvoll/sykkelveg langs riksvegen. I dette arealet ble det foretatt en tilleggsregistrering ved fylkeskommunen, bla for å få avklart om tiltak her innebærer ytterligere konflikt med nausttuften (rapport tilleggsregistrering v/ Ståle Furnes, datert 10.11.03).

Tilleggsregistreringen resulterte i oppdagelsen av en ny nausttuft beliggende rett sør for den tidligere registrerte tuften. Denne synes å ha noe mindre dimensjoner. I det da foreliggende planframlegg var plangrensen lagt midt gjennom nausttuftområdet. I møte i Naustdal

kommune 17.11.03 besluttet en å trekke grensen nordover utenfor nausttuftene.

Nausttuftene blir således ikke berørt direkte av tiltaket, men kommunen har til nå ikke ønsket å sikre disse kulturminnene ved regulering til spesialområde vern. Dette justerte framlegget ble lagt ut ny høring som "Reguleringsplan for Gardsbøen-gravplassområde" 02.01.04.

Figur 2. Kart over Naustdal med de arkeologiske utgravingene fra 2006 avmerket

De kulturminner som omfattes av tiltaket ble påvist ved fire ulike kulturminneregistreringer utført av Sogn og Fjordane fylkeskommune, kulturavdelinga på deler av gnr. 99/1 og 14 i området nord for Naustdal kirke. Det ble i planområdets registreringssjakter påvist i alt 15 sikre og usikre stolpehull, 10 ildsteder og kokegroper, syv forhistoriske dyrkningslag av varierende utbredelse og tre større nedgravninger/groper av uviss funksjon, hvorav en tolket som en mulig flatmarksgrav og de to andre som kanskje tilhørende et grophus.

Sogn og Fjordane fylkeskommune tilrådte i brev datert 27.01.04 dispensasjon fra kulturminnelovens § 8.4 ledd under forutsetning av oppfølgende arkeologiske frigivningsundersøkelser.

Den arkeologiske utgravingen ble gjennomført av personale ved Seksjon for ytre kulturminnevern, Bergen Museum i perioden 4.9.06 – 29.9.06. Prosjektansvarlig var Live Johannessen. I utgravingsperioden deltok prosjektleder Live Johannessen, feltleder Morten Tellefsen og feltassistent Torbjørn Schou.

TOPOGRAFI

Planområdet har en utstrekning på 9,5 dekar fordelt med 7 dekar på gravplassarealet (S1) i sør og 2,5 dekar på boligarealet (B1) i nord. Området er lokalisert på en stor gressmark som strekker seg nordover fra kirken langs Rv 5 og Nausta. Utgravningsområdet skrå i sørøstlig retning, ned mot Nausta, ellers er området flatt.

Figur 3. Utgravingsområdet før avdekking

Figur 4. Kartutsnitt over Gardsbøen med utgravingsområdet avmerket.

Innmålt av Naustdal kommune

UNDERSØKELSESMETODE OG GANG

På bakgrunn av resultatene fra var det forventet at undersøkingsområdet skulle ha spor etter bosetnings- og jordbruksaktivitet fra jernalder. Undersøkelsen ble gjennomført ved maskinell flateavdekking av den flate gressmarken nordover fra kirken langs Rv 5 og Nausta. Målet med denne typen undersøkelser er å påvise forhistoriske kulturspor under markoverflaten. Metoden går ut på, ved bruk av gravemaskin, å fjerne matjordlaget over den sterile undergrunnen eller til første funnførende lag. Undergrunnen blir videre rensset manuelt fram med krafse og graveskei. Kulturminnene man finner kan være spor etter bosetting, gravanlegg og jordbruk.

Undergrunnen på Gardsbøen bestod av rødbrun grov sand, flaten var tilnærmet steinfri. Det gikk ulike moderne grøftesystemer på tvers av feltet i nord-sør-retning. Etter rensing ble strukturene dokumentert i plan gjennom foto og tegning. Deretter ble alle strukturer snittet for vertikal dokumentasjon. Fra utvalgte strukturer ble det samlet inn prøver til radiologisk datering og botanisk analyse.

MÅLESYSTEM

Koordinatsystemet på lokaliteten ble lagt ut med totalstasjon. Lokaliteten er målt inn med hjelp av Naustdal kommune. Koordinatsystemet er merka av på overflatetegningene.

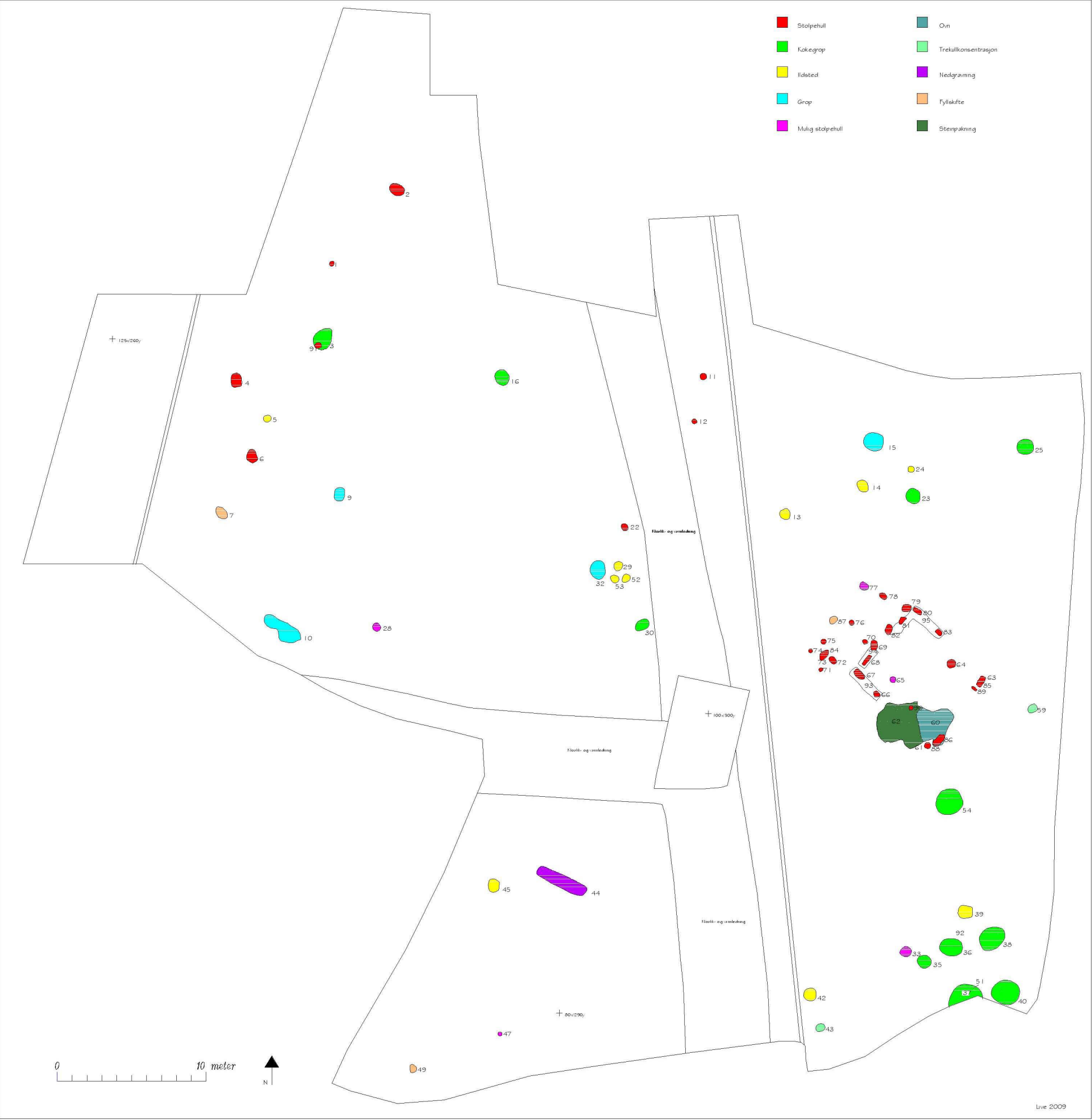

Fig. 5. Strukturer fra Gardsbøen

RESULTAT

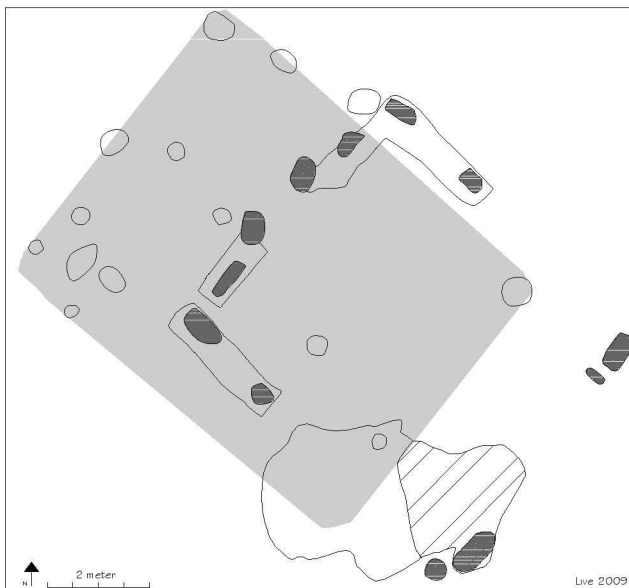
Hus I

Hus I er lokalisert i østre del av feltet. Bygningen synes plassert i et område med spor etter kokegroper både i nord og sør. Sørøst for huset ble det under registreringen gjort funn av to nausttuffer datert til folkevandringstid.

Figur 6. Hus 1 sett mot V, med ovn før den ble snittet nederst til venstre i bildet (Foto: Live Johannessen)

Beskrivelse

Figur 7. Hus I med de to hovedfaser bygningen er oppført i. Det er en fase I med stolpesatt veggkonstruksjon og en fase II med vegggrøft, stolper og ovn. De to bygningene har en nesten identisk orientering. Fase I er markert med grått, fase II er markert med fylte stolper.

Struktur	Type	Anlegg	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn
63	hjørnestolpe	fase II (Ø-langvegg)	rundoval	100	82	60	steil	flat
64	hjørnestolpe?	fase I (Ø-langvegg)	rund	38	36	69	loddrett	flat
66	veggstolpe	fase II (V-langvegg)	rundoval	56	34	54	skrå	rund
67	vegg-/hjørnestolpe	fase II (NV-hjørne)	rektangulær	64	56	34	rund	ujevn
68	veggstolpe	fase II (N-kortvegg)	rektangulær	68	22	50	rund	flat
69	dørstolpe	fase II (N-kortvegg)	rundoval	74	44	30	rund	rund
70	stolpe	mulig fase I	rund	30	28	16	rund	rund
71	stolpe	mulig fase I	rund	32	30	13	rund	rund
72	stolpe	mulig fase I	langoval	54	34	14	rund	rund
73	stolpe	mulig fase I	rund	38	48	33	loddrett	spiss
74	stolpe	mulig fase I	rund	23	24	12	rund	flat
75	stolpe	mulig fase I	rundoval	42	32	16	rund	rund
76	stolpe	mulig fase I	rundoval	32	24	17	rund	rund
78	stolpe	fase I	rund	32	30	22	loddrett	flat
79	stolpe	fase I	oval	54	34	20	skrå	flat
80	vegg-/hjørnestolpe	fase II (NØ-hjørne)	rektangulær	62	22	50	loddrett	flat
81	veggstolpe	fase II (N-kortvegg)	rektangulær	76	36	71	loddrett	ujevn
82	dørstolpe	fase II (N-kortvegg)	rund	54	52	24	skrå	flat
83	veggstolpe	fase II (Ø-langvegg)	rektangulær	50	24	31	loddrett	rund
84	stolpe	mulig fase I	rund ujevn	42	42	18	skrå	ujevn
85	veggstolpe	fase II (S-kortvegg)	rund ujevn	28	28	28	steil	flat
86	veggstolpe	fase II (S-kortvegg)	langoval	98	44	52	skrå	flat
88	hjørnestolpe	fase II (SV-hjørne)	rund	42	41	53	steil	falt
89	vegg-/dørstolpe?	fase II (S-kortvegg)	langoval	58	20	50	skrå	flat
90	stolpe	mulig fase I	rund	34	32	45	loddrett	ujevn
93	vegg-grøft	fase II	avlang	255	70	34	loddrett	flat
94	vegg-grøft	fase II	avlang	150	63	16	skrå	flat
95	vegg-grøft	fase II	L-formet		100	18	loddrett	flat
60	ovn	fase II	triangulær	220	160	30	rund	ujevn
62	steinpakning	fase II?	ujevn	285	260	50	rund	ujevn
65	mulig stolpehull	mulig fase I	rund	32	31	9	rund	rund
77	mulig stolpehull	mulig fase I	rund	68	64	20	rund	flat
87	fylleskifte	mulig fase I	rundoval	70	54	10	skrå	ujevn

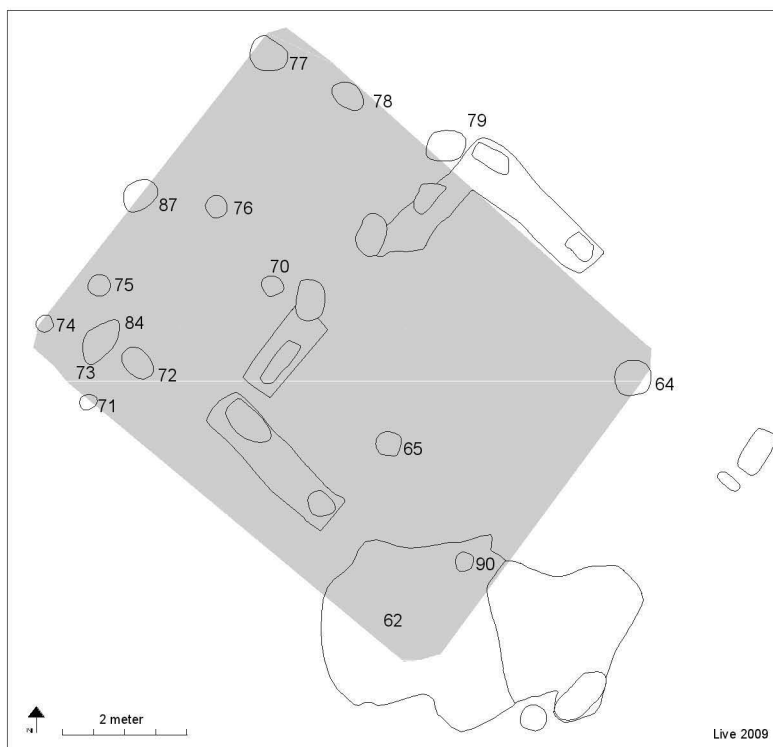
Tabell 1. Anleggsbeskrivelse av strukturer tilhørende hus I, alle faser

Hus I er en nordvest – sørøst orientert bygning med en sammensatt konstruksjon som har vært oppført i to faser. Bevaringstilstanden var generelt god og særlig fase II fremsto klart avtegnet i den opprensede flaten. Bygningene består av vegggrøfter og veggstolper og disse konstruksjonselementene kan kombineres på ulikt vis. Det er kun en liten forskjell i orienteringen mellom de to faser, hvor fase I ser ut til å ha av en trukket noe lenger nordvest.

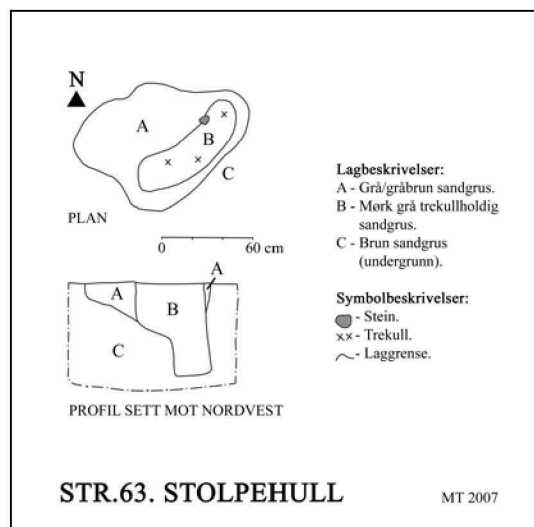
Husets fase I er veldig vanskelig å beskrive, man kan kun se antydning til at den har vært lik huset i fase II, men har trolig vært bygget med en lettere konstruksjon bestående av kun stolper og ikke en solid veggkonstruksjon som i den senere fasen. Huset kan ha vært på om lag 6,3 x 8,3 meter utvendig mål. Stolpene som kan ha vært en del av huset i fase I måler

mellom 23 og 54 cm i diameter med et gjennomsnitt på 37 cm. I dybde ligger stolpene mellom 12 og 45 cm og er i gjennomsnitt 24 cm dype. Stolpene er runde eller ovale med runde, loddrette eller skrå sider og med flat eller rund bunn. Fyllmassen i stolpene besto i all hovedsak av lys brun til gråbrun sand/grus med noe trekull.

Etter endt bruk er bygningen blitt erstattet av en ny som nå er oppført med en kombinasjon av veggstolper og vegg-grøfter. Dette huset har samme grunnplan, men er en anelse mindre.

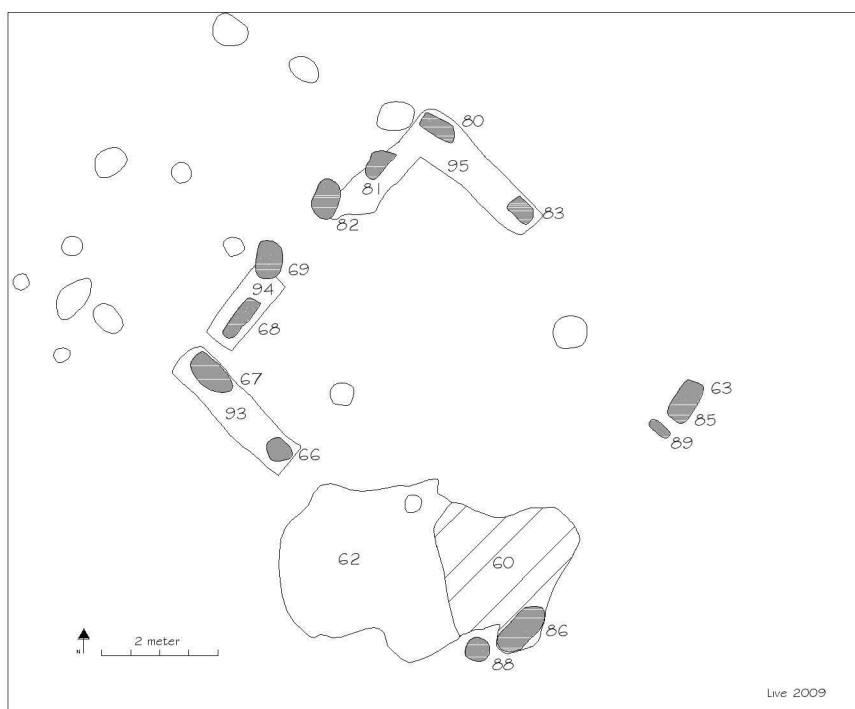
Figur 8. Skisse over mulig utstrekning for fase I i hus I

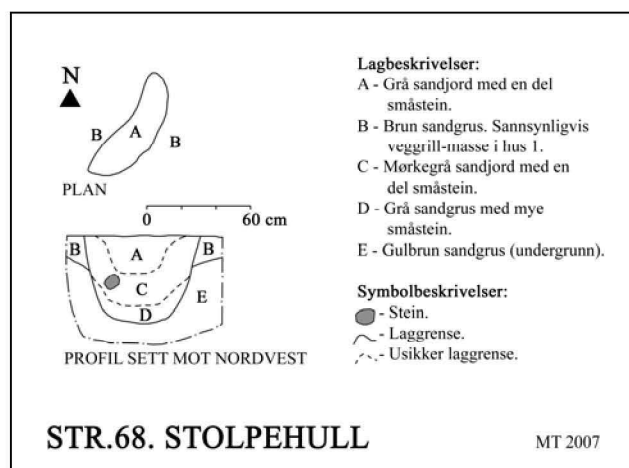
Figur 9. Tegning av stolpe 63, plan og profil, fra fase I

Bygningens fase II fremstår tydelig og er godt avgrenset. Den har en solid veggkonstruksjon med stolper som også har båret taket. Huset har hatt inngangsparti med en bredde på ca. 85 cm i den nordvestre vegg, markert ved de steinskodde dørstolpene 69 og 82.

Veggstolpene som var satt ned i vegg-grøftene var rektangulære og det var tydelig at det var brukt kløyvde stokker. En del av disse veggstolpene hadde også blitt satt ned på en flat helle i bunnen av grøften. Dette huset måler om lag 5 x 6 meter innvendig mål og 6,5 x 7,3 meter utvendig mål. I det sørvestre hjørnet av huset sto en ovn. Rett vest for ovnen ble det funnet en stor steinpakning (str. 62) av ukjent funksjon.

Figur 10. Tegning over fase II i hus I. Stolper er marker med grått, ovnen med skravur

Figur 11. Tegning av stolpe 68, plan og profil, fra fase II

Stolpene, 13 stykker, som er en del av huset i fase II måler mellom 28 og 100 cm i diameter med et gjennomsnitt på 64 cm. I dybde ligger stolpene mellom 24 og 71 cm og er i gjennomsnitt 45 cm dype. Stolpene er rektangulære, runde eller ovale med loddrette, skrå eller runde sider og med hovedsakelig flat bunn. Dørstolpene var kraftig skodde. Fyllmassen i stolpene besto i all hovedsak av lys brun til gråbrun sandjord med en del grus og noe trekull.

Vegg-grøftenes bredde varierte noe, de måler mellom 63 og 100 cm. I dybde ligger grøftene mellom 16 og 34 cm, med et gjennomsnitt på 23 cm. Vegg-grøftenes sider var enten loddrette eller skrå og bunnen var flat. Fyllmassen besto av lys brun eller grå sand med ganske mye grus og litt trekull.

Struktur	Type	Kommentar	Fyll
63	hjørnestolpe	ujevn form: rundoval/rektangulær. Hjørnestolpe i SØ	grå sand med grus og enkelte trekullbiter
66	veggstolpe	ujevn form i flaten: rektangulær/rundoval. Stolpen ligger vest i hus I i en vegg-grøft	grå sandjord med mye småstein
67	hjørne-/veggstolpe	ujevn form i flate: rektangulær oval. Fyllskifte i profil vanskelig å se. Hjørne-/veggstolpe i NV del av hus I, satt ned i vegg-grøft.	grå sandjord med noe småstein
68	veggstolpe	ujevn i flaten: rektangulær langoval. Veggstolpe i nordre kortvegg, satt ned i vegg-grøft.	grå sandgrus med noe småstein
69	dørstolpe	skoningstein/helle skråstilt i NV-hjørne av stolpehull. Dørstolpe i nordre kortvegg, delvis i vegg-grøft.	brun gruset sand med noe trekull
80	hjørne-/veggstolpe	ujevn i flaten: rektangulær langoval. Hjørne-/veggstolpe i NØ del av hus I	mørkegrå/brungrå sandgrus med trekull i topp
81	veggstolpe	ujevn form i flate: rektangulær langoval. Den ene siden er loddrett (V-del), mens den andre er noe skrå. Bunnen skrår, er litt rund, men ganske flat. Veggstolpe på N-kortside av hus 1.	(mørke)grå sandgrus med enkelte trekullbiter
82	dørstolpe	dørstolpe på N-kortside av hus I. Mulig masse fra vegg-grøft i Ø-del. To skrå-kantsatte heller (skoningstein) i NV-del og SØ-del av stolpehullet.	gråbrun sandgrus
83	veggstolpe	med heller (skoningstein) i bunn. veggstolpe satt ned i vegg-grøft i østre langvegg.	(mørke)grå trekullholdig sand med noe grus
85	veggstolpe	ble oppdaget ved snitting av str. 63. Størrelse i flaten er derfor uklar.	brun sandgrus
86	veggstolpe	Størrelse i flaten usikker, ligger delvis inn i str. 60 (ovn). Hadde skoningsstein i bunnen	(mørke)grå trekullholdig sand med noe grus
88	hjørnestolpe	Hjørnestolpe i SV-del av str.60 (ovn), oppdaget ved utgravning av ovnen	brungrå trekullholdig sandgrus
89	veggstolpe	langoval/rektangulær i flaten. Usikkert fyllskifte i østre del av profilen. Kan være 54 cm bred i profilutsnittet. Bunnen er flat, men noe skrå, mens sidene skår litt (nesten loddrette).	(mørk)grå sandgrus med enkelte trekullbiter
93	vegg-grøft	Stolpene 66 og 67 ligger i vegg-grøften	brungrå sand med mye grus og småstein
94	vegg-grøft	stolpe 68 ligger i grøften, veggstolpe 69 ligger i enden av grøften	lys brun sand med mye grus og noen få trekullbiter
95	vegg-grøft	stolpene 80, 81 og 83 er satt ned i grøften, veggstolpe 82 ligger i enden av grøfta	Brun sand med noe grus

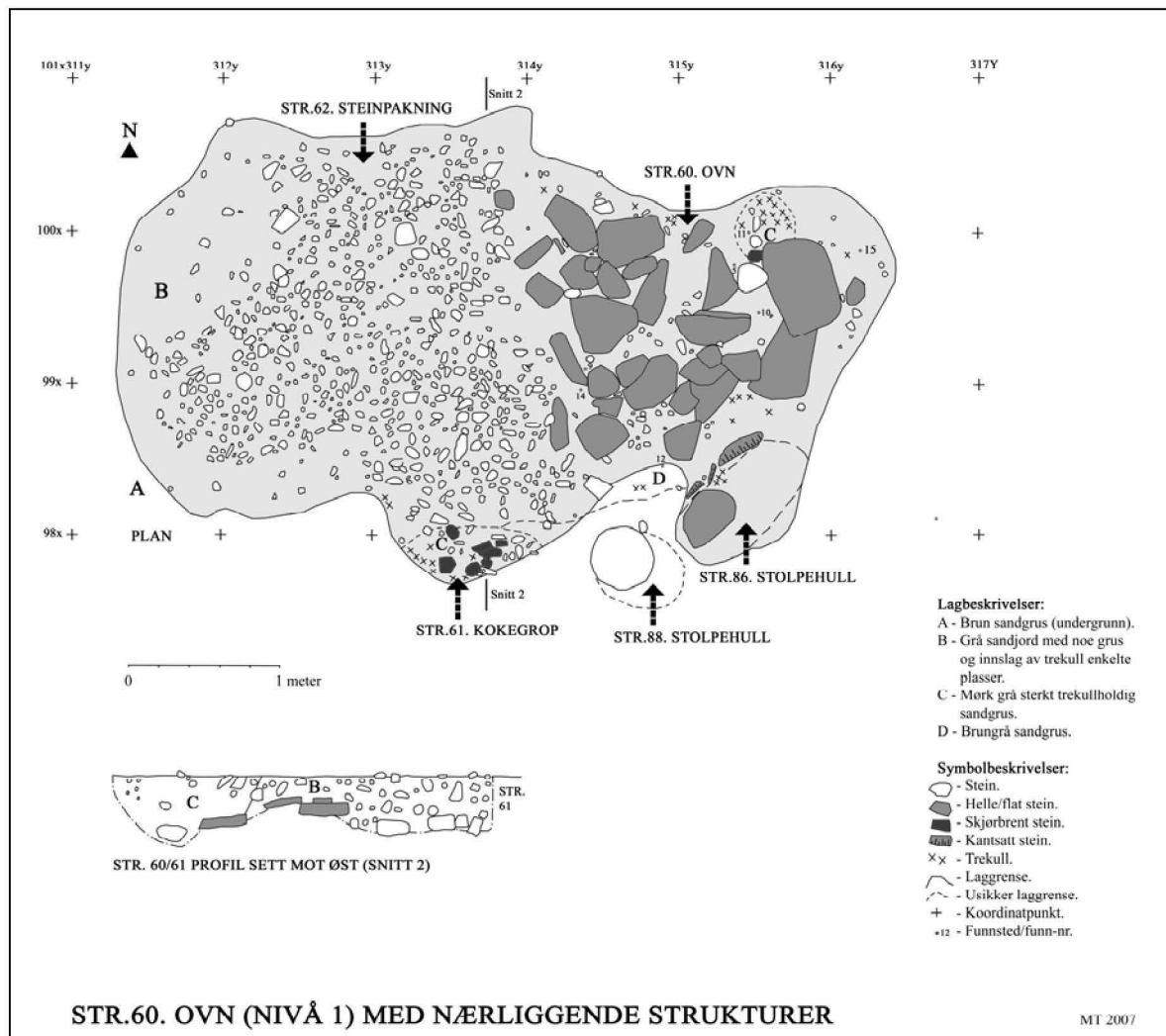
Tabell 2. Oversikt over stolper og vegg-grøfter i fase II, med kommentarer og fyllmassebeskrivelse

Ovn

Struktur 60 ligger i hus I sitt sørlige hjørne. Det er et anlegg som er noe uregelmessig i formen og som inneholdt en god del slagg, særlig i østre del. Den vestre delen av anlegget er noe utrast mot struktur 62. Den målte 220 x 160 cm i diameter og var 30 cm dyp.

Strukturen var bygget opp av flate heller, med partier med mye trekull, mens det inne i midten ble funnet en relativt rund fin stein. Fyllmassen var varierende, for lag og lagfølge se fig. 12 og 14. Strukturen er tolket å være en ovn tilhørende hus I.

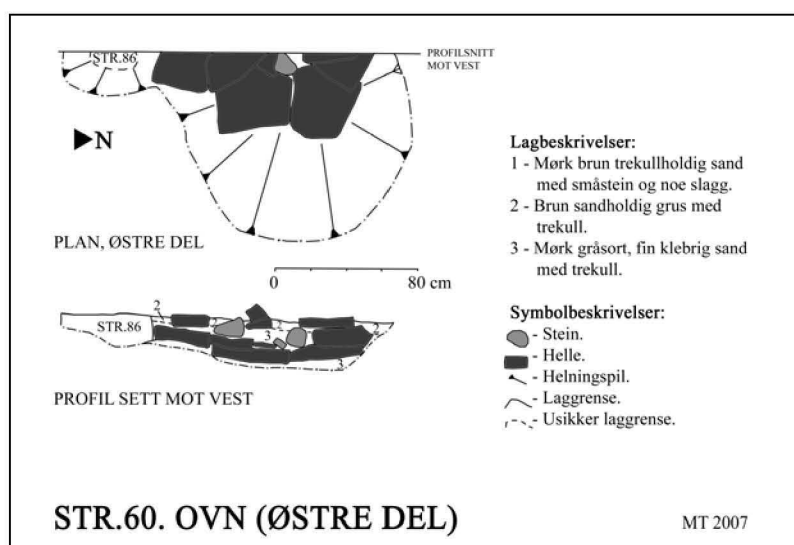
Rett vest for struktur 60 ligger det en steinpakning, struktur 62, som er stratigrafisk yngre enn ovnen. Den besto av små og store stein blandet med noe som kunne ligne dyrkningsjord. Strukturen ble ikke radiologisk datert.

Figur 12. Tegning av struktur 60, med nærliggende strukturer, samt profil av str. 60 og 61

Figur 13. Ovn og steinpakning før utgraving, sett mot V (Foto: Live Johannessen)

Figur 14. Tegning av østre del av struktur 60 i plan (under utgraving) og profil, samt profil av str. 86

Figur 15. Foto av ovn i profil, sett mot V (Foto: Live Johannessen)

Funn

Det ble gjort funn i forbindelse med utgravningen av hus I og den tilhørende ovnen. I husets stolper ble det hovedsakelig funnet slagg og små hardt brente beinfragmenter. I ovnen ble det funnet en male-/kvernstein, en stor rund stein, jernnagler, samt slagg og smiekuler.

B16558

Funn fra huskonstruksjon:

- /1a Slagg (str. 78, stolpehull)
- /1b 3 biter slagg (str. 81, stolpehull)
- /1c 6 små biter slagg og 4 små glødeskall (str. 80, stolpehull)
- /1d 8 små fragmenter av smieslagg (str. 83, stolpehull)
- /1e 3 biter slagg og 14 fragmenter av smieslagg/glødeskall (str. 64, stolpehull)
- /1f 3 små fragmenter slagg (str. 68, stolpehull)
- /1g 1 liten bit slagg (str. 66, stolpehull)

Funn fra ovn (str. 60):

- /2 Male-/kvernstein
- /3 Stor rund stein
- /4 1 jernnagle (fnr. 29 lag 3)
- /5 1 fragment av jernnagle (fnr. 11),
- /6 Slagg: 3 klumper slagg (fnr. 13 i toppen), 7 klumper slagg (fnr. 15 sålding), 2 slaggbiter (fnr. 28 lag 2), 1 pose med over 50 små slaggbiter (fnr. 27 lag 1 VP01), en pose med små biter av slagg (fnr. 31 lag 3)
- /7 1 pose smiekuler (fnr. 27 lag 1)
- /8 3 fragmenter av brent leire (fnr. 10, 12 og 14)

Tolkning og datering

Hus I, fase I, ble radiologisk datert til eldre romertid (TUa-6267:1845±35 AD130-235). Det er trolig en enskipet bygning, hvor veggstolpene har båret taket. Fase II i hus I er radiologisk datert til overgangen yngre romertid/folkevandringstid (TUa-6266: 1660±35 AD420-540 og TUa-6268: 1585±30 AD430-540). Dette er en enskipet bygning, hvor veggstolpene, i likhet med fase 1, har båret vekten av taket, men hvor man har forsterket veggforløpet i deler av huset med vegg-grøfter. I denne fasen kan man også tydelig se et inngangsparti og en ovn.

Hus 1, fase I måler trolig 6,3 x 8,3 meter (utvendig mål) og hus I, fase II, måler 5 x 6 meter (innvendig mål) og 6,5 x 7,3 meter (utvendig mål). Dette er korte, men brede bygninger som har et romareal på henholdsvis 35 og 30 m². Bygningens funksjon i fase I er ikke åpenbar,

men i bygningens fase II har den vært benyttet som smie. Smia er samtidig med nausttuftene som er funnet rett sørøst for utgravningsfeltet og har trolig tilknytning til disse. Hvorvidt den har hatt andre funksjoner er noe uklart. Botaniker tolker hus I til å ha vært brukt som lagring og/eller tilberedning av mat, på grunn av den høye forekomsten av forkullede korn og åkerindikatorer, samt funn av bringebær og nøtteskall i nordveggen på huset. Det er ikke nødvendigvis riktig, men det kan hende at bygningen har hatt ulike funksjon i de to fasene bygget har stått. Det ble ikke foretatt analyser av bakgrunnsstøy, dvs. av makrofossilnivåer i kulturlag, fordi det ikke eksisterte kulturlag på boplassen.

Resultater fra Danmark viser dessuten at man i forbindelse med jernutvinning har brukt korn inne i ovnen under de første timers brenning. Dette gjør man fordi strået har den evne at når slagget løper ned, så blir det til aske – mens den metode man har brukt like sør for grensen, i Tyskland, med oppad stående trepinner betyr, at det blir uforholdsmessig mye trekull i slaggeklumpen (pers. medd. Peter Hambro Mikkelsen, Moesgård Museum).

En annen tolkning er at kornet kan ha med fruktbarhetssymbolikk å gjøre. Smeden har hatt en sammensatt identitet og hans virke innebar at han innehadde en kompleks kunnskap. Som person sto han i kontakt med gudene og de underjordiske og som håndverker behersket han jernet, treet og ilden (Barndon 2005:370ff).

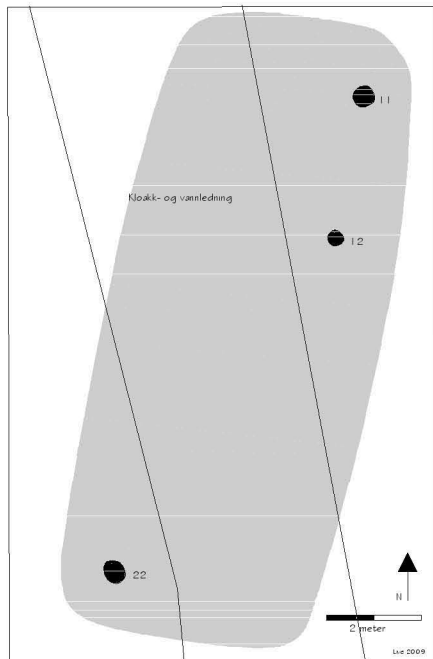
Funnet av en male/-kvernstein i tilknytning til ovnen kan bety flere ting og utelukker derfor ikke noen av tolkningene.

Lab-nr	Struktur	Materiale	C14 alder	Kalibrert alder
TUa-6263	Ovn 60, lag 1	Trekull, bjørk, hassel	1705±40	AD260-410
TUa-6264	Ovn 60, lag 3	Trekull, bjørk, osp	1665±45	AD345-430
TUa-6266	Stolpe 63	Trekull, bjørk	1660±35	AD420-540
TUa-6267	Stolpe 64	Trekull, bjørk, hassel	1845±35	AD130-235
TUa-6268	Stolpe 68	Trekull, bjørk, hassel, selje, vier, osp	1585±30	AD430-540

Tabell 3. C14 dateringer fra hus I

Hus II

Fra feltet sin ytterkant i nord strekker hus II seg i sørvestlig nordøstlig retning.

Figur 16. Hus II, stolper marker med sort fyll.
Det grå feltet markere husets mulige grunnflate

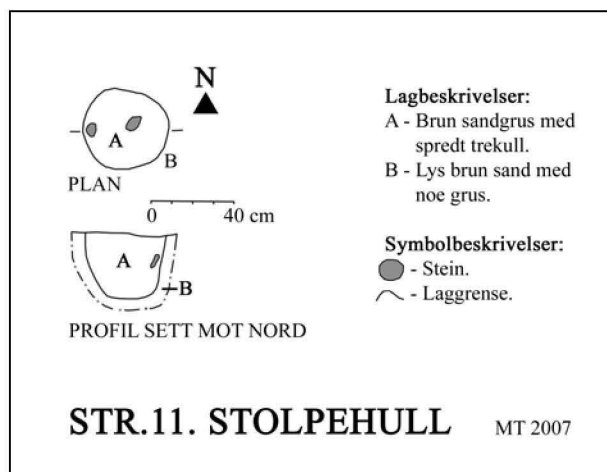
Beskrivelse

Hus II er i sin fragmentariske form 11,5 meter langt og det er estimert til å være 2,6 meter mellom de to rekkene av veggstolper. Det er utskilt 3 stolper. Disse er tolket å være takbærende stolper. Det var ikke spor etter veggstolper. Som det kommer fram av figur 16 er dette trolig ett treskipet hus.

Hus II er høyst sannsynlig avdekket i sin hele lengde. Det ble søkt etter stolper både nord for 11 og sør for 22, uten at det ble funnet noen. Hele huset er nærmest gravd vekk når man anla vann- og kloakkledning. Stolpene måler mellom 39 og 44 cm i diameter med et gjennomsnitt på 41 cm. I dybde ligger stolpene mellom 28 og 46 cm og er i gjennomsnitt 35 cm dype. Stolpene er runde eller ovale med skrå eller runde sider og med flat eller rund bunn. I to av stolpehullene er det skoningsstein. Fyllmassen i stolpene besto i all hovedsak av lys brun til gråbrun sand/grus med noe trekull.

Figur 17. Hus II mot sørsørvest. Hjelmene markere stolpene

Figur 18. Tegning av stolpe 11, plan og profil

Struktur	Type	Anlegg	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
11	stolpehull	hus II	rund	42	40	32	skrå	flat	
12	stolpehull	hus II	rund	42	39	28	skrå	flat	skråstilt skoningstein i sørlig del
22	stolpehull	hus II	rundoval	44	42	46	rund	rund	kantsatt stein i nordøstre del. Mulig fyllskifte etter selve stolpen i fyllmassen.

Tabell 4. Anleggsbeskrivelse av stolper hus II

Tolkning og datering

Hus II er tolket til å være ett treskipa hus. Det er ikke spor eller rester etter veggstolper, men trolig har de vært der. Det ble radiologisk datert en prøve fra stolpe 11 i huset, som viser bruk i overgangen romertid/folkevandringstid.

Lab. nr.	Struktur	Materiale	C14 alder	Kalibrert alder
Tua-6265	Stolpe 11	Trekull, bjørk	1660±35	AD385-425

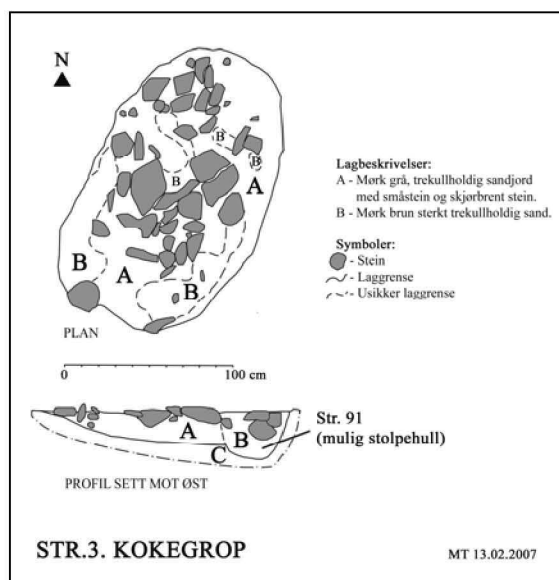
Tabell 5. C14 datering av hus II

Hvilken funksjon det har hatt er usikker da det fremstår svært fragmentarisk, det er også vanskelig å si noe om konstruksjonen av huset. Et treskipet hus kan imidlertid ha hatt både under- og overreimskonstruksjon (jf. Løken 1998:171ff.).

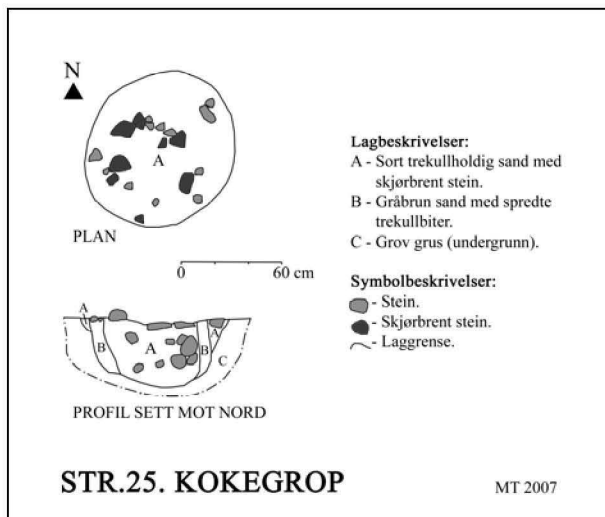
Det ble analysert makrofossilprøve fra den daterte stolpen (str. 11) i huset, hvor det ble funnet korn (*Cerealia cf. Hordeum* og *Hordeum*) og nærmest ingen andre makrofossiler.

Kokegroper

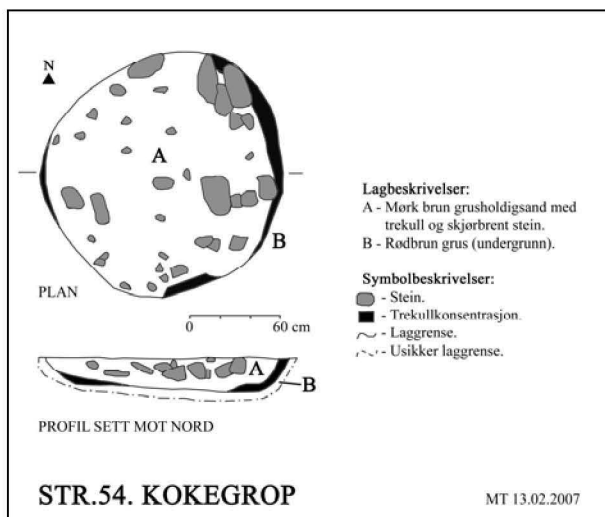
Det ble påvist til sammen 13 kokegroper eller kokegroplignende strukturer. De fleste ligger i den østlige delen av feltet hvor terrenget skråer ned mot elva.

Figur 19. Kokegrop 3

Figur 20. Kokegrop 25, datert til yngre bronsealder

Figur 21. Kokegrop 54, datert til eldre romertid

Beskrivelse

Kokegropene varierer lite i form, de er runde eller rundovale i plan. Sidene er skrå eller runde, bunnen varierer noe, men de fleste har rund bunn. Kokegropene har en diameter fra 82 cm til over 1,8 meter. Gjennomsnittlig er kokegropene 136 cm i diameter. Gjennomsnittlig dybde er 25 cm. Fyllmassen i kokegropene er relativt ens, og består av trekullholdig sand og/eller grus, skjorbrente steiner med et kullag i bunnen.

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentarer
3	kokegrop	oval	170	106	20	skrå	rund	mulig stolpehull (str. 91) i SV-del av strukturen
16	kokegrop	rundoval	110	87	20	rund	skrå	noe usikker
23	kokegrop	rundoval	110	94	22	skrå	rund	
25	kokegrop	rund	92	89	41	rund	rund	
30	kokegrop	rundoval	106	50	24	rund	rund	rester etter to groper?
35	kokegrop	rund	82	94	20	rund	rund	
36	kokegrop	rundoval	142	112	32	rund	rund	kokegrop 92 er gravd ned i gropa
37	kokegrop	rund?	162		24	rund		kuttet av feltkant, mulig stolpehull (str. 51) i vestre del
38	kokegrop	rundoval	168	156	18	rund	rund	trekullkonsentrasjoner mot sidekantene og i bunn.
40	kokegrop	rund	180	160	27	rund	ujevn	
54	kokegrop	rund	168	160	23	rund	flat	kokegropen inneholdt en pilespiss, slagg og nagler
61	kokegrop	oval	140	42	34	rund	rund	dels ødelagt kokegrop i kanten av str.62,usikker form og størrelse.
92	kokegrop	rund	78	77	12	rund	rund	gravd ned i kokegrop 36

Tabell 6. Anleggsbeskrivelse av kokegroper

Funn

Det ble gjort funn i kokegrop 54, som er datert til eldre romertid. Hovedsakelig ble det funnet en del slagg, men også en flateretusjert pilespiss kvartsitt, samt en klinknagle og fragmenter av nagler.

B16559 Fra kokegrop (str. 54):

- /1 1 flateretusjert pilespiss med konveks basis i kvartsitt, nærmest dråpeformet
- /2 1 klinknagle
- /3 1 rundt naglehode med noe bevart stilk
- /4 1 fragment av stilken på en nagle
- /5 7 klumper slagg, 1 slaggbitt

Tolkning og datering

De 12 gropene er tolket som kokegroper da de inneholdt en del skjørbrønt stein sammen med trekull. Gropene kan ha hatt mange funksjoner, men er som regel sett i sammenheng med matlaging. Kokegroper er en alminnelig forekommende anleggstype fra forhistorisk tid, de kjennes både fra boplasser og fra boplassnære områder. Kokegropene i Gardsbøen skiller seg fra dype kokegroper ved å være relativt grunne. Unntaket er struktur 25, som også er den eldste kokegropa på feltet. Prinsippet for tillaging av mat er trolig den samme. En har varmet opp steinen for så å legge kjøtt på steinene og dekket over med torv. Den klassiske kokegropen steker kjøttet som i en ovn, mens disse anleggene varmrøyker kjøttet (Diinhoff 2005:137).

Kokegroper kan opptre enkeltvis eller mange i samme felt. Kokegropfelt opptrer særlig i Norge i yngre romertid og i folkevandringstid. Kokegropfelt kan ha hatt en spesiell funksjon og er bl.a. tolket som steder hvor en har utført rituelle handlinger adskilt fra grav- og boplassen (Diinhoff 2005:136f.). Dette til forskjell fra kokegroper på boplassområde som ofte blir tolket som ovner for matlaging til det daglige husholdet. En rekke slike kokegropfelt er undersøkt på Vestlandet de senere årene, bl.a. Aga i Ullensvang, Mikkjelsflaten i Kvam Herad og Etne sjukeheim i Etne alle fra Hordaland (Berge 2008; Diinhoff 2005). Det ble også undersøkt et kokegropfelt bestående av 13 groper rett i nærheten, i Hornnesvika i Førde kommune (Berge 2006).

Tre av kokegropene er datert. En kokegrop er datert til yngre bronsealder, mens de andre kokegropene er datert til eldre og yngre romertid. De yngste kokegropene er samtidig med husene på feltet.

Lab-nr	Struktur	Materiale	C14 alder	Kalibrert alder
T-18734	Kokegrop 54	Trekull, bjørk, eik og furu	1940±85	BC5-AD145
T-18735	Kokegrop 25	Trekull, bjørk, hassel og furu	2760±85	BC995-815
T-18736	Kokegrop 3	Trekull, bjørk, hassel og furu	1735±65	AD235-405

Tabell 7. C14 dateringer av kokegroper

Ildsteder

Det ble påvist ti ildsteder som ligger spredt rund på feltet.

Beskrivelse

De aller fleste ildstedene er øydelagt eller forstyrret av senere dyrking. Ildstedene måler fra 40 til 90 cm og har en gjennomsnittlig diameter på 65 cm. Gjennomsnittlig dybde er 7,5 cm. De er grunne og har i motsetning til kokegropene ikke vært gravd ned i grunnen slik at de lett har blitt ødelagt av senere dyrking. De er runde, ovale eller uregelmessige i formen, det siste kan skyldes forstyrrelser. De har flat eller rund bunn, skrå eller runde sider. Fyllmassen består av trekull med enkelte innslag av mindre stein som ikke i særlig grad er varmepåvirket.

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
52	ildsted	rund ujevn	56	54	8	skrå	rund	bunn av ildsted?
45	ildsted	oval ujevn	68	32	8	rund	flat	forstyrret/ødelagt ildsted
42	ildsted	rund	90	82	13	rund	rund	
29	ildsted	rund	62	54	10	rund	rund	bunn av ildsted?
14	ildsted	rundoval	80	72	5	skrå	flat	
13	ildsted	rund	72	64	6	skrå	flat	
53	mulig ildsted	rundoval	56	40	8	rund	ujevn	bunn av ildsted?
39	mulig ildsted	rund	60	66	4	rund	flat	mulig bunn av ildsted?
24	mulig ildsted	rundoval	40	45	8	rund	rund	mulig bunn av ildsted?
5	mulig ildsted	oval	64	44	4	skrå	falt	mulig bunn av ildsted?

Tabell 8. Anleggsbeskrivelse av ildsteder

Tolkning og datering

Ingen av ildstedene er datert. Ildstedene har trolig vært en del av den samme aktiviteten som har foregått på stedet i perioden fra eldre romertid til folkevandringstid.

Trekullkonsentrasjoner

Det er påvist to trekullkonsentrasjoner på feltet. En ligger i øst og en i sørøst.

Beskrivelse

De to trekullkonsentrasjonene er trolig rester etter ødelagte ildsteder og er runde og ovale. De måler 50 x 50 cm i diameter og 80 x 50 cm i diameter og er henholdsvis 6 og 4 cm dype. Begge strukturene har runde sider og flat bunn. Fyllmassen består av trekull og trekullholdig grus.

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
43	trekullkonsentrasjon	rund	50	48	6	rund	flat	mangler fotodokumentasjon
59	trekullkonsentrasjon	oval	80	55	4	rund	flat	mulig bunn av ildsted

Tabell 9. Anleggsbeskrivelse av trekullkonsentrasjoner

Tolkning og datering

Trekullkonsentrasjoner er trolig rester etter ildsteder eller ødelagte ildsteder. Ingen av disse strukturene er datert.

Groper

Til sammen ble det funnet fire groper. Denne kategorien strukturer er spredt over feltet. Det dreier seg om til dels ulike gropanlegg, som her er samlet under en kategori.

Beskrivelse

Gropene måler fra 95 til 268 cm og dybden varierer mellom 14 til 34cm. De er runde, ovale eller langovale i formen. De har flat eller rund bunn og runde sider. Fyllmassen består av mørkegrå siltholdig sandjord med småstein, med enkelte innslag av trekull.

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
9	grop	oval	110	78	14	rund	flat	
10	grop	langoval	268	104	33	rund	rund	sannsynligvis dyrkningsrest i gropen
15	grop	rund	118	121	34	rund	flat	stor stein i bunn. Tegl funnet ca. 20 cm ned i strukturen.
32	grop	rundoval	95	64	26	rund	rund	mulig dyrkningsrest i grop

Tabell 10. Anleggsbeskrivelse av groper

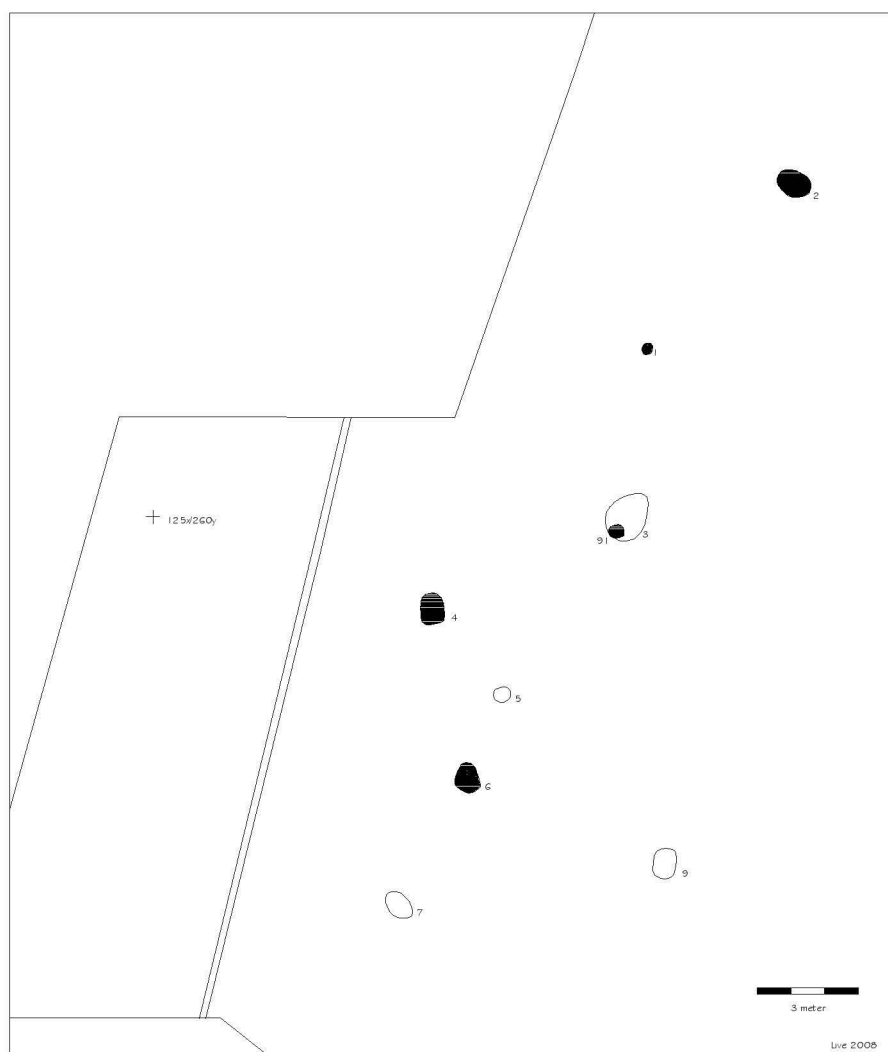
Tolkning og datering

Det er ikke mulig å gi entydige tolkninger av kategorien groper. Trolig dreier de fleste seg om rester etter dyrkning, men idet de er ganske dype, er en slik tolkning heftet med usikkerhet. Ingen av gropene er radiologisk datert.

Andre strukturer

Løse stolper og mulig gjerde

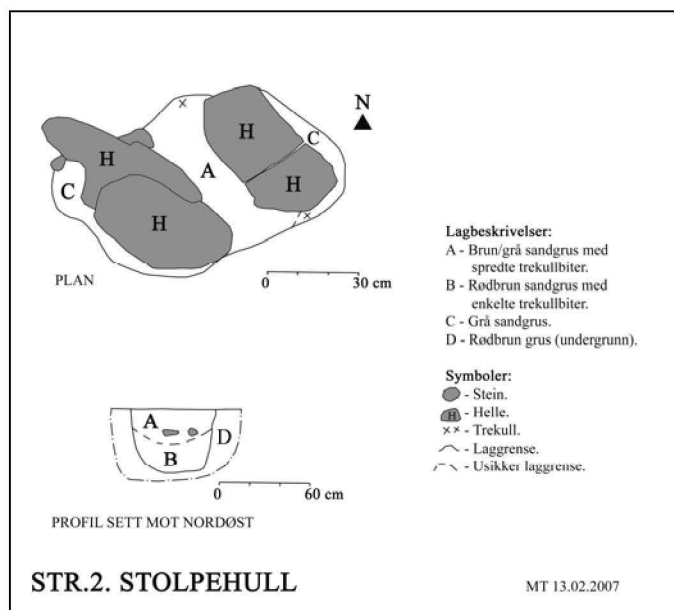
Det er påvist fem løse stolper, dvs. stolper som ikke sikkert kan tolkes som del av en huskonstruksjon eller en annen sikker konstruksjon. Av disse er fire stolper tolket som del av et mulig gjerdesystem.

Figur 22. Utsnitt av felt, med mulig gjerdesystem markert med svart

Beskrivelse

Stolpene varierer lite i form, fra runde til ovale. Sidene varierer en del, er skrå, rund, oppgravet eller loddrette, mens bunnen er enten flat eller rund. Diameteren på stolpene varierer fra 44 til 118 cm. Gjennomsnittlig dybde er 40 cm. Fyllmassen i de lause stolpene varierer. Det er interessant å påpeke at stolpene 2, 4 og 6 hadde heller i topp eller bunn og var derfor noe ens. Det samme gjaldt for fyllskifte 7, som kan være rester etter stolpe av samme type.

Figur 23. Stolephull 2, datert til folkevandringstid

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
2	stolpehull	oval	97	60	43	skrå	flat	to heller lå over strukturen.
1	stolpehull	oval	44	25	30	skrå	rund	
91	stolpehull	rund ujevn			29	rund	rund	oppdaget ved snitting av str.3, usikker form i flaten.
6	stolpehull	rund	118	114	48	loddrett	flat	en helle i bunn (brukket i tre biter). En side loddrett, mens den andre er skrå
4	stolpehull	rundoval	88	54	50	oppgravet	flat	skråstilt helle N-del i topp. En side skrå, andre siden er loddrett, men skrå steilt i bunn. Fyllskifte i fyllmassen markerer mulig stolpe –oppgravet?

Tabell 11. Anleggsbeskrivelse av løse stolper

Funn

Det ble gjort ett funn i en av stolpene som kan tilhøre et hegn.

B16559 Fra stolpehull (str. 1):
/6 1 slaggbitt, veldig lett, nesten som glass

Tolkning og datering

På et boplassområde er det vanlig å finne stolper som ikke kan tolkes inn i en hussammenheng. De kan tilhøre gjerder eller innhegninger, eller det kan være rester etter ødelagte hus. Stolpene 1, 2, 6 og 91 ligger på rekke og kan være del av et gjerde. En av stolpene, struktur 2 er radiologisk datert til folkevandringstid, dette er samtidig med både hus I og II og nausttuftene som ble funnet under registreringen.

Lab-nr	Struktur	Materiale	C14 alder	Kalibrert alder
TUa-6269	Stolpehull 2	Trekull, bjørk	1550±30	AD450-555

Tabell 12. C14 dateringer av løse stolper

Fyllskifter

På Gardsbøen ble det påvist 3 fyllskifter. Ingen av fyllskiftene er datert. Struktur 7 var et meget grunt fyllskifte med heller på toppen. Det kan tilhøre strukturene 1, 2, 4, 6 og 91 som er ligger i samme området og er tolket som stolpehull. Dette er et mulig gjerde. Se ovenfor. Elles er det sannsynlig at struktur 87 er et stolpehull tilhørende hus I. Fyllskifte 49 kan være naturlig tegning i undergrunnen og skal ikke beskrives nærmere.

Struktur	Type	Form	Lengde	Bredde	Dybde	Sider	Bunn	Kommentar
7	fyllskifte m/heller	oval kvadratisk	104	94				
49	fyllskifte	oval	58	40	9	rund	rund	
87	fyllskifte	rundoval	70	54	10	skrå	ujevn	mulig stolpehull, men usikker

Tabell 13. Anleggsbeskrivelse av fyllskifte

Steinpakning

Utenfor og delvis inne i hus I ble det funnet en stor grop (str. 62) fylt med nevestore stein og noe mindre stein. Massen viker påført og ligner på senere tids dyrkningsjord. Den måler 285 x 260 cm i diameter og var 50 cm dyp. Hvorvidt den har sammenheng med struktur 60, ovenn inne i hus I, er uviss, men den er stratigrafisk yngre enn denne. Strukturen er ikke datert.

Nedgravning

I feltets sørvestre del ble det funnet en kvadratisk nedgravning. Formen på strukturen kunne tilsi at vi hadde å gjøre med en kristelig begravelse, og nærheten til den gamle kirken var også en indikator på dette, men fordi den var orientert øst-vest, så var dette lite sannsynlig. Strukturen målte 310 x 78 cm i diameter og var om lag 8 til 10 cm dyp. Fyllmassen besto av mørk grå sandjord med en del stein. Trolig er dette rester av dyrkningsjord og den ble derfor ikke datert.

Funnoversikt

B16558

Funn fra huskonstruksjon:

- /1a Slagg (str. 78, stolpehull)
- /1b 3 biter slagg (str. 81, stolpehull)
- /1c 6 små biter slagg og 4 små glødeskall (str. 80, stolpehull)
- /1d 8 små fragmenter av smieslagg (str. 83, stolpehull)
- /1e 3 biter slagg og 14 fragmenter av smieslagg/glødeskall (str. 64, stolpehull)
- /1f 3 små fragmenter slagg (str. 68, stolpehull)
- /1g 1 liten bit slagg (str. 66, stolpehull)

Funn fra ovn (str. 60):

- /2 Male-/kvernstein
- /3 Stor rund stein
- /4 1 jernnagle (fnr. 29 lag 3)
- /5 1 fragment av jernnagle (fnr. 11),
- /6 Slagg: 3 klumper slagg (fnr. 13 i toppen), 7 klumper slagg (fnr. 15 sålding), 2 slaggbiter (fnr. 28 lag 2), 1 pose med over 50 små slaggbiter (fnr. 27 lag 1 VP01), en pose med små biter av slagg (fnr. 31 lag 3)
- /7 1 pose smiekuler (fnr. 27 lag 1)
- /8 3 fragmenter av brent leire (fnr. 10, 12 og 14)

B16559

Fra kokegrop (str. 54):

- /1 1 flateretusjert pilespiss med konveks basis i kvartsitt, nærmest dråpeformet
- /2 1 klinknagle
- /3 1 rundt naglehode med noe bevart stilk
- /4 1 fragment av stilken på en nagle
- /5 7 klumper slagg, 1 slaggbitt

Fra stolpehull (str. 1):

- /6 1 slaggbitt, veldig lett, nesten som glass

Fra løsfunn:

- /7 1 dekorert randskår av spannformet asbestmagret keramikk (fnr. 17)
- /8 3 skår av grov asbestmagret keramikk, mulig dekor på et skår (fnr. 8)
- /9 1 brynefragment i kvartsitt (fnr. 26)
- /10 1 fragment av jernkniv, usikker typebestemmelse (fnr. 6)
- /11 1 brent flintavslag (fnr. 24 øst i felt)
- /12 1 slagghklump utenfor struktur 60 (fnr. 5)
- /13 1 fragment av brent leire (fnr. 16, østre del av feltet)

BRM 658

- /1 Kar av rhinsk steintøy, Siegburg? Fragment av bukskår, løsfunnet i vestre del av feltet (fnr. 2)
- /2 Blått glass, fragment av vindusglass?, løsfunnet i vestre del av feltet (fnr. 1)
- /3 Kar av rhinsk stentøy, Siegburg? Fragment av bukskår, løsfunnet i vestre del av feltet (fnr. 3)
- /4 Drikkeglass av grønt glass med motiv av en fugl (muligvis en ørn). Fragment, løsfunnet i vestre del av feltet (fnr. 7)

Litteraturliste

- Barndon, R. 2005: *Håndverk, kunst og kunnskap – noen komparative perspektiver på smedens sosiale identitet i jernalderen. I: Fra funn til samfunn. Jernalderstudier tilegnet Bergljot Solberg på 70-årsdagen*, s 357-376. Red: K. A. Bergsvik og A. Engevik jr. Universitetet i Bergen Arkeologisk Skrifter 1.
- Berge, V. 2006: *Arkeologiske Undersøkelser. Hornnesvika, Hornnes gbnr 20/2, Førde kommune, Sogn og Fjordane*. Universitetet i Bergen, Bergen Museum, Seksjon for ytre kulturminnevern
- Berge, V. 2008: *Arkeologiske Undersøkelser. Aganeset, Aga gbnr 64/3, 4 og 8, Ullensvang, Hordaland*. Universitetet i Bergen, Bergen Museum, Seksjon for ytre kulturminnevern
- Halvorsen, L. 2007: *Makrofossilanalyser fra Gardsbøen gbnr. 99/1, Naustdal kommune, Sogn og Fjordane*. Paleobotanisk rapport fra Bergen Museum, De naturhistoriske samlinger, Universitetet i Bergen nr. 11 – 2007
- Diinhoff, S. 2005: Kokegruber – glimt av en rituell praksis gjennom 1500 år. I Lill Gustafson *et al.* (red): *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58, s. 135-144. Oslo
- Løken, T. 1998: Hustyper og sosial konstruksjon gjennom bronsealderen på Forsandmoen, Rogaland, Sørvest-Norge. I Løken, T. (red.): *Bronsealder i Norden – Regioner og interaksjon. Foredrag ved det 7. nordiske bronsealddersymposiumet i Rogaland 31. august – 3. september 1995*. Ams-Varia 33, s. 107-123. Stavanger

Fotolister Gardsbøen i Naustdal

Film 1 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
01-01	Oversikt vestre del av planområde før utgravning	NNØ	05.09.2006	MT
01-02	Oversikt midtre del av planområde før utgravning	NØ	05.09.2006	MT
01-03	Oversikt østre del av planområde før utgravning	Ø	05.09.2006	MT
01-04	Oversikt planområdet før utgravning	N	05.09.2006	MT
01-05	Oversikt planområdet før utgravning	Ø	05.09.2006	MT
01-06	Oversikt planområdet før utgravning	SSØ	05.09.2006	TS
01-07	Oversikt planområdet før utgravning	SSØ	05.09.2006	TS
01-08	Oversikt planområdet før utgravning, sørvestre del	SSØ	05.09.2006	TS
01-09	Oversikt planområdet før utgravning, sørøstre del	SSØ	05.09.2006	TS
01-10	Hus 1 (smie?), oversikt	NV	08.09.2006	LJ
01-11	Hus 1 (smie?), oversikt	NV	08.09.2006	LJ
01-12	Hus 1 (smie?), oversikt	NV	08.09.2006	LJ
01-13	Hus 1 (smie?), oversikt	VNV	08.09.2006	LJ
01-14	Hus 1 (smie?), oversikt	VNV	08.09.2006	LJ
01-15	Arbeidsbilde, flateavdekking i vestre del av feltet	V	08.09.2006	LJ
01-16	Arbeidsbilde, flateavdekking i vestre del av feltet	V	08.09.2006	LJ
01-17	Hus 1 (smie?), oversikt	V	08.09.2006	LJ
01-18	Hus 1 (smie?), oversikt	V	08.09.2006	LJ
01-19	Hus 1 (smie?), oversikt	Ø	08.09.2006	LJ
01-20	Hus 1 (smie?), oversikt	Ø	08.09.2006	LJ
01-21	Hus 1 (smie?), oversikt med toeters målestokk	NV	08.09.2006	LJ
01-22	Hus 1 (smie?), oversikt med toeters målestokk	NV	08.09.2006	LJ
01-23	Hus 1 (smie?), oversikt med toeters målestokk	NV	08.09.2006	LJ
01-24	Str. 1, stolpehull, plan	N	12.09.2006	TS
01-25	Str. 2, stolpehull, plan	N	12.09.2006	MT
01-26	Str. 2, stolpehull, plan	N	12.09.2006	MT
01-27	Str. 3, mulig kokegrop, plan	N	12.09.2006	TS
01-28	Str. 3, mulig kokegrop, plan (med blitz)	N	12.09.2006	TS
01-29	Str. 3, mulig kokegrop, plan	VNV	12.09.2006	TS
01-30	Str. 4, stolpehull, plan (med blitz)	N	12.09.2006	MT
01-31	Str. 4, stolpehull, plan	N	12.09.2006	MT
01-32	Bakpunkt innmål. B1 (påle ved kirkemur/rødyt hus)	S	13.09.2006	MT
01-33	Bakpunkt innmål. B2 (NØ-hjørne på Sparebanken)	V	13.09.2006	MT
01-34	Str. 5, mulig ildsted, plan (med blitz)	N	13.09.2006	TS
01-35	Str. 5, mulig ildsted, plan	N	13.09.2006	TS
01-36	Str. 6, stolpehull med skoningshelle, plan	N	13.09.2006	TS

Film 2 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
02-01	Str. 6, mulig stolpehull, plan	N	13.09.2007	TS
02-02	Str. 7, fyllskifte med heller, plan	N	13.09.2007	TS
02-03	Str. 7, fyllskifte med heller, plan	N	13.09.2007	TS
02-04	Str. 8, fyllskifte, plan (utgår)	N	13.09.2007	TS
02-05	Str. 10, grop med dyrkningsrest, plan	N	14.09.2007	TS
02-06	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-07	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-08	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-09	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-10	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-11	Aktivitetsområde i NV, oversikt	V	14.09.2007	MT
02-12	Utgår			
02-13	Str. 16, mulig kokegrop, plan	N	14.09.2007	MT
02-14	Str. 16, mulig kokegrop, plan	N	14.09.2007	MT
02-15	Str. 19, mulig stolpehull, plan (utgår)	N	15.09.2007	MT
02-16	Str. 13, ildsted, plan (med blitz)	N	15.09.2007	TS
02-17	Str. 13, ildsted, plan	N	15.09.2007	TS
02-18	Str. 22, stolpehull, plan	N	15.09.2007	MT
02-19	Str. 15, grop, plan	N	15.09.2007	MT
02-20	Str. 14, ildsted, plan	N	15.09.2007	TS
02-21	Str. 24, mulig bunn av ildsted, plan	N	15.09.2007	MT
02-22	Str. 23, mulig kokegrop, plan	N	15.09.2007	MT
02-23	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie)	NNØ	18.09.2007	TS
02-24	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie)	NNØ	18.09.2007	TS
02-25	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie)	NNØ	18.09.2007	TS
02-26	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), uten blitz	NNØ	18.09.2007	TS
02-27	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie)	V	18.09.2007	TS
02-28	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), uten blitz	V	18.09.2007	TS
02-29	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie)	VNV	18.09.2007	TS
02-30	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), uten blitz	VNV	18.09.2007	TS
02-31	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), vestre del	NNØ	18.09.2007	TS
02-32	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), midtre del	NNØ	18.09.2007	TS
02-33	Steinpakning/hellelagt hjørne (ovn) av hus 1 (smie), østre del	NNØ	18.09.2007	TS
02-34	Str. 47, mulig stolpehull, plan	N	18.09.2007	LJ
02-35	Str. 46, mulig stolpehull, plan (utgår)	N	18.09.2007	LJ
02-36	Str. 48, mulig stolpehull, plan (utgår)	N	18.09.2007	LJ

Film 3 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
03-01	Str. 49, fyllskifte, plan	N	18.09.2007	LJ
03-02	Str. 45, ildsted (noe forstyrret), plan	N	18.09.2007	LJ
03-03	Str. 45, ildsted (noe forstyrret), plan	N	18.09.2007	LJ
03-04	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest (str. 62) , hus 1, plan	N	18.09.2007	MT
03-05	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest (str. 62), hus 1, plan	N	18.09.2007	MT
03-06	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, vestre del, plan	N	18.09.2007	MT
03-07	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, østre del, plan	N	18.09.2007	MT
03-08	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan	V	18.09.2007	MT
03-09	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan	S	18.09.2007	MT
03-10	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan	S	18.09.2007	MT
03-11	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan (m/blitz)	N	18.09.2007	MT
03-12	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan (u/blitz)	N	18.09.2007	MT
03-13	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan (u/blitz)	N	18.09.2007	MT
03-14	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, vestre del, plan	N	18.09.2007	MT
03-15	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, østre del, plan	N	18.09.2007	MT
03-16	Str. 60 (ovn) med steinpakning i vest, hus 1, plan	V	18.09.2007	MT
03-17	Str. 60 (ovn), hus 1, plan	V	18.09.2007	MT
03-18	Str. 60 (ovn), hus 1, plan	V	18.09.2007	MT
03-19	Str. 44, nedgraving, plan	N	18.09.2007	TS
03-20	Str. 44, nedgraving, plan	VNV	18.09.2007	TS
03-21	Str. 44, nedgraving, plan (ØSØ-del)	NNØ	18.09.2007	TS
03-22	Str. 44, nedgraving, plan (VNV-del)	NNØ	18.09.2007	TS
03-23	Str. 33, mulig stolpehull, plan	N	18.09.2007	LJ
03-24	Str. 35, kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
03-25	Str. 35, kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
03-26	Str. 39, ildsted (forstyrret), plan	N	19.09.2007	LJ
03-27	Str. 39, ildsted (forstyrret), plan	N	19.09.2007	LJ
03-28	Str. 36, dobbel kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
03-29	Str. 36, dobbel kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
03-30	Str. 41, dyrkninglagsrest, plan (utgåar)	N	19.09.2007	TS
03-31	Str. 41, dyrkninglagsrest, profil (m/blitz) (utgåar)	Ø	19.09.2007	TS
03-32	Str. 41, dyrkninglagsrest, profil (u/blitz) (utgåar)	Ø	19.09.2007	TS
03-33	Str. 38, mulig stolpehull, plan	N	19.09.2007	LJ
03-34	Str. 38, mulig stolpehull, plan	N	19.09.2007	LJ
03-35	Str. 42, ildsted, plan	N	19.09.2007	TS
03-36	Str. 40, kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ

Film 4 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
04-01	Str. 40, kokegrop, plan	NØ	19.09.2007	LJ
04-02	Str. 40, kokegrop, plan	NØ	19.09.2007	LJ
04-03	Str. 37, kokegrop, plan	N	19.09.2007	TS
04-04	Str. 50 (utgåar)	N	19.09.2007	LJ
04-05	Str. 50 (utgåar)	N	19.09.2007	LJ
04-06	Arbeidsbilde. Torbjørn Schou tegner kokegrop i plan	S	19.09.2007	LJ
04-07	Arbeidsbilde. Morten Tellefsen tegner ovn (hus 1) i plan	N	19.09.2007	LJ
04-08	Arbeidsbilde. Morten Tellefsen tegner ovn (hus 1) i plan	N	19.09.2007	LJ
04-09	Str. 25, kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
04-10	Str. 25, kokegrop, plan	N	19.09.2007	LJ
04-11	Str. 28, mulig stolpe, plan	N	19.09.2007	LJ
04-12	Str. 27 (utgåar)	N	19.09.2007	LJ
04-13	Str. 25, kokegrop, profil	N	20.09.2007	LJ
04-14	Str. 25, kokegrop, profil	N	20.09.2007	LJ
04-15	Str. 23, mulig kokegrop, profil	N	20.09.2007	MT
04-16	Str. 13, ildsted, profil (m/blitz)	N	20.09.2007	TS
04-17	Str. 13, ildsted, profil (u/blitz)	N	20.09.2007	TS
04-18	Str. 14, ildsted, profil	SV	20.09.2007	LJ
04-19	Str. 24, fyllskifte/mulig bunn av ildsted, profil (m/blitz)	N	20.09.2007	MT
04-20	Utgår			
04-21	Utgår			
04-22	Utgår			
04-23	Utgår			
04-24	Str. 24, fyllskifte/mulig bunn av ildsted, profil (u/blitz)	N	20.09.2007	MT
04-25	Str. 15, grop, profil (m/blitz)	N	20.09.2007	TS
04-25	Str. 15, grop, profil (u/blitz)	N	20.09.2007	TS
04-27	Str. 39, ildsted (forstyrret), profil	SV	20.09.2007	LJ
04-28	Str. 39, ildsted (forstyrret), profil	SV	20.09.2007	LJ
04-29	Str. 40, kokegrop, profil (u/blitz)	N	20.09.2007	LJ
04-30	Str. 40, kokegrop, profil (m/blitz)	N	20.09.2007	LJ
04-31	Str. 42, ildsted, profil	N	20.09.2007	LJ
04-32	Str. 42, ildsted, profil	N	20.09.2007	LJ
04-33	Str. 33, mulig stolpehull, profil	N	20.09.2007	TS
04-34	Str. 33, mulig stolpehull, profil	N	20.09.2007	TS
04-35	Str. 38, kokegrop, profil	NV	20.09.2007	LJ
04-36	Str. 38, kokegrop, profil	NV	20.09.2007	LJ

Film 5 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
05-01	Str. 38, kokegrop, profil	NV	20.09.2007	LJ
05-02	Str. 37, kokegrop + str. 51, stolpehull, profil	S	20.09.2007	MT
05-03	Str. 37, kokegrop, profil	S	20.09.2007	MT
05-04	Str. 51, stolpehull, profil	S	20.09.2007	MT
05-05	Str. 47, mulig stolpehull, profil	NNV	20.09.2007	MT
05-06	Str. 49, mulig stolpehull, profil	N	20.09.2007	MT
05-07	Str. 45, ildsted (forstyrret), profil	Ø	20.09.2007	MT
05-08	Str. 45, ildsted (forstyrret), profil	Ø	20.09.2007	MT
05-09	Str. 35, kokegrop, profil (m/blitz)	N	20.09.2007	TS
05-10	Str. 35, kokegrop, profil (u/blitz)	N	20.09.2007	TS
05-11	Str. 31 (utgår)	N	21.09.2007	LJ
05-12	Str. 31 (utgår)	N	21.09.2007	LJ
05-13	Str. 32, grop/dyrkningsrest, plan	N	21.09.2007	TS
05-14	Str. 36, dobbel kokegrop, profil (m/blitz)	NNØ	21.09.2007	MT
05-15	Str. 36, dobbel kokegrop, profil (u/blitz)	NNØ	21.09.2007	MT
05-16	Str. 28, mulig stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-17	Str. 28, mulig stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-18	Str. 28, mulig stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-19	Str. 32, grop/dyrkningsrest, profil (m/blitz)	Ø	21.09.2007	TS
05-20	Str. 32, grop/dyrkningsrest, profil (u/blitz)	Ø	21.09.2007	TS
05-21	Str. 30, dobbel kokegrop, plan (m/blitz)	NNV	21.09.2007	MT
05-22	Str. 12, stolpehull, plan	N	21.09.2007	LJ
05-23	Str. 12, stolpehull, plan	N	21.09.2007	LJ
05-24	Str. 12, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-25	Str. 12, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-26	Str. 12, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-27	Str. 11, stolpehull, plan	N	21.09.2007	LJ
05-28	Str. 11, stolpehull, plan	N	21.09.2007	LJ
05-29	Str. 30, dobbel kokegrop med fyllskifte/dyrkn.rest i sør), plan	NV	21.09.2007	MT
05-30	Str. 30, dobbel kokegrop med fyllskifte/dyrkn.rest i sør), plan	NV	21.09.2007	MT
05-31	Fyllskifte/dyrkningsrest sør for str. 30, plan	NV	21.09.2007	MT
05-32	Str. 11, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-33	Str. 11, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-34	Str. 11, stolpehull, profil	N	21.09.2007	LJ
05-35	Str. 3, kokegrop med mulig stolpehull i sør, profil	Ø	21.09.2007	LJ
05-36	Str. 3, kokegrop med mulig stolpehull i sør, profil	Ø	21.09.2007	LJ
05-37	Str. 52, ildsted (bunn), profil (m/blitz)	N	21.09.2007	TS
05-38	Str. 52, ildsted (bunn), profil (u/blitz)	N	21.09.2007	TS

Film 6 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
06-01	Str. 53, ildsted (bunn), plan	N	21.09.2007	TS
06-02	Str. 30, dobbel kokegrop, profil	NV	21.09.2007	MT
06-03	Str. 30, dobbel kokegrop, profil	NV	21.09.2007	MT
06-04	Str. 29, ildsted (bunn), plan (m/blitz)	N	21.09.2007	TS
06-05	Str. 29, ildsted (bunn), plan (u/blitz)	N	21.09.2007	TS
06-06	Fyllskifte/dyrkningsrest sør for str. 30, profil	NV	21.09.2007	MT
06-07	Fyllskifte/dyrkningsrest sør for str. 30, profil	NØ	21.09.2007	MT
06-08	Str. 22, stolpehull, profil	N	21.09.2007	MT
06-09	Str. 22, stolpehull, profil	N	21.09.2007	MT
06-10	Str. 10, grop med dyrkningsrest, plan	NØ	21.09.2007	LJ
06-11	Str. 10, grop med dyrkningsrest, plan	NØ	21.09.2007	LJ
06-12	Str. 53, ildsted (bunn), profil	NNØ	22.09.2007	TS
06-13	Str. 52, ildsted (bunn), profil	NNØ	22.09.2007	TS
06-14	Str. 44, nedgraving, profil	NNØ	22.09.2007	MT
06-15	Str. 29, ildsted (bunn), profil	N	22.09.2007	TS
06-16	Str. 29, ildsted (bunn), profil (noe mer rettet ut)	N	22.09.2007	TS
06-17	Str. 6, stolpehull, 45 cm ned med helle i bunn, plan/profil	N	22.09.2007	TS
06-18	Utgår			
06-19	Str. 4, stolpehull, profil (m/blitz)	N	22.09.2007	MT
06-20	Str. 4, stolpehull, profil (u/blitz)	N	22.09.2007	MT
06-21	Str. 1, stolpehull, profil	N	22.09.2007	LJ
06-22	Str. 1, stolpehull, profil	N	22.09.2007	LJ
06-23	Str. 6, stolpehull, profil (m/blitz)	N	22.09.2007	TS
06-24	Str. 6, stolpehull, profil (u/blitz)	N	22.09.2007	TS
06-25	Str. 59, ildsted/ildflak (forstyrret), plan	N	22.09.2007	LJ
06-26	Str. 59, ildsted/ildflak (forstyrret), profil	N	22.09.2007	LJ
06-27	Str. 7, fyllskifte med heller, plan	NNØ	22.09.2007	TS
06-28	Str. 5, mulig ildsted, profil	N	22.09.2007	MT
06-29	Str. 5, mulig ildsted, profil (bedre renset profil)	N	22.09.2007	MT
06-30	Str. 9, grop, profil (i sol)	N	22.09.2007	TS
06-31	Str. 9, grop, profil (i skygge)	N	22.09.2007	TS
06-32	Str. 16, mulig kokegrop, profil (u/blitz)	N	22.09.2007	MT
06-33	Str. 16, mulig kokegrop, profil (m/blitz)	N	22.09.2007	MT
06-34	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, plan	N	23.09.2007	LJ
06-35	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, plan	N	23.09.2007	LJ
06-36	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, plan	N	23.09.2007	LJ

Film 7 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
07-01	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, profil	N	24.09.2007	LJ
07-02	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, profil	N	24.09.2007	LJ
07-03	Str. 54, kokegrop med jernslag/nagler, profil	N	24.09.2007	LJ
07-04	Str. 2, stolpehull, profil	NØ	24.09.2007	LJ
07-05	Str. 2, stolpehull, profil	NØ	24.09.2007	LJ
07-06	Str. 2, stolpehull, profil	NØ	24.09.2007	LJ
07-07	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-08	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-09	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-10	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-11	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-12	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-13	Hus 1, oversikt hele, plan	S	25.09.2007	LJ
07-14	Hus 1, oversikt hele, plan	S	25.09.2007	LJ
07-15	Hus 1, oversikt hele, plan	S	25.09.2007	LJ
07-16	Hus 1, oversikt hele, plan	S	25.09.2007	LJ
07-17	Hus 1, oversikt hele, plan	SØ	25.09.2007	LJ
07-18	Hus 1, oversikt hele, plan	SØ	25.09.2007	LJ
07-19	Hus 1, oversikt hele, plan	SØ	25.09.2007	LJ
07-20	Hus 1, oversikt hele, plan	SØ	25.09.2007	LJ
07-21	Hus 1, oversikt hele, plan	ØSØ	25.09.2007	LJ
07-22	Hus 1, oversikt hele, plan	ØSØ	25.09.2007	LJ
07-23	Hus 1, oversikt hele, plan	ØSØ	25.09.2007	LJ
07-24	Hus 1, oversikt hele, plan	ØSØ	25.09.2007	LJ
07-25	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-26	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-27	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-28	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-29	Hus 1, oversikt hele, plan	NV	25.09.2007	LJ
07-30	Str. 77, stolpehull, plan	N	25.09.2007	MT
07-31	Str. 75, stolpehull, plan (m/blitz)	N	25.09.2007	TS
07-32	Str. 75, stolpehull, plan (u/blitz)	N	25.09.2007	TS
07-33	Str. 77, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	MT
07-34	Str. 77, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	MT
07-35	Str. 75, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	TS
07-36	Str. 75, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	TS

Film 8 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
08-01	Str. 80, stolpehull, profil (m/blitz)	Ø	25.09.2007	MT
08-02	Str. 80, stolpehull, profil (u/blitz)	Ø	25.09.2007	MT
08-03	Str. 69, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
08-04	Str. 69, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
08-05	Str. 72, stolpehull, plan (m/blitz)	N	25.09.2007	TS
08-06	Str. 72, stolpehull, plan (u/blitz)	N	25.09.2007	TS
08-07	Veggrille, snitt A-B (ved str. 68)	SV	25.09.2007	LJ
08-08	Veggrille, snitt A-B (ved str. 68)	SV	25.09.2007	LJ
08-09	Veggrille, snitt C-D (ved str. 80)	SV	25.09.2007	MT
08-10	Str. 83, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
08-11	Str. 83, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
08-12	Str. 72, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	TS
08-13	Str. 72, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	TS
08-14	Str. 83, stolpehull med veggrille, plan	NV	25.09.2007	LJ
08-15	Str. 83, stolpehull med veggrille, plan	NV	25.09.2007	LJ
08-16	Str. 83, stolpehull med veggrille, plan	NV	25.09.2007	LJ
08-17	Str. 83, stolpehull med veggrille, plan	NV	25.09.2007	LJ
08-18	Str. 64, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	MT
08-19	Str. 64, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	MT
08-20	Str. 68, stolpehull, plan	N	25.09.2007	TS
08-21	Str. 68, stolpehull, plan	NV	25.09.2007	TS
08-22	Str. 83, stolpehull med veggrille, profil	NV	25.09.2007	LJ
08-23	Str. 83, stolpehull med veggrille, profil	NV	25.09.2007	LJ
08-24	Str. 83, stolpehull med veggrille, profil	NV	25.09.2007	LJ
08-25	Str. 63, stolpehull, plan (m/blitz)	NNV	26.09.2007	MT
08-26	Str. 63, stolpehull, plan (u/blitz)	NNV	26.09.2007	MT
08-27	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, profilutsnitt	NV	26.09.2007	LJ
08-28	Str. 62, steinpakning vest for str. 60, profilutsnitt	NV	26.09.2007	LJ
08-29	Str. 68, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	TS
08-30	Str. 68, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	TS
08-31	Str. 63, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	26.09.2007	MT
08-32	Str. 63, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
08-33	Str. 85, stolpehull, profil (u/blitz)	SV	26.09.2007	MT
08-34	Str. 85, stolpehull, profil (m/blitz)	SV	26.09.2007	MT
08-35	Str. 67, stolpehull i veggrill, plan	N	26.09.2007	TS
08-36	Str. 67, stolpehull i veggrill, plan	NV	26.09.2007	TS

Film 9 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
09-01	Str. 81, stolpehull, plan (m/blitz)	N	26.09.2007	MT
09-02	Str. 81, stolpehull, plan (u/blitz)	N	26.09.2007	MT
09-03	Str. 81, stolpehull, plan (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-04	Str. 61, kokegrop, profil	NNØ	26.09.2007	LJ
09-05	Str. 61, kokegrop, profil	NNØ	26.09.2007	LJ
09-05	Str. 67, stolpehull, plan (u/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-06	Str. 67, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-07	Str. 81, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-09	Str. 81, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-10	Str. 81, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-11	Str. 82, stolpehull, plan (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-12	Str. 82, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-13	Str. 86, stolpehull, under utgavning, med skoning/flate steiner	N	26.09.2007	LJ
09-14	Str. 86, stolpehull, under utgavning, med skoning/flate steiner	N	26.09.2007	LJ
09-15	Str. 86, stolpehull, under utgavning, med skoning/flate steiner	N	26.09.2007	LJ
09-16	Str. 66, stolpehull, plan	N	26.09.2007	TS
09-17	Str. 66, stolpehull, plan	NV	26.09.2007	TS
09-18	Str. 82, stolpehull med skoningstein, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-19	Str. 82, stolpehull med skoningstein, profil (m/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-20	Str. 82, stolpehull uten skoningstein, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-21	Str. 82, stolpehull uten skoningstein, profil (m/blitz)	NV	26.09.2007	MT
09-22	Str. 88, stolpehull (hjørne), plan (u/blitz)	N	26.09.2007	MT
09-23	Str. 88, stolpehull (hjørne), plan (m/blitz)	N	26.09.2007	MT
09-24	Str. 66, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-25	Str. 66, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-26	Str. 86, stolpehull, profil (m/blitz)	Ø	26.09.2007	MT
09-27	Str. 86, stolpehull, profil (u/blitz)	Ø	26.09.2007	MT
09-28	Str. 88, stolpehull (hjørne), profil	V	26.09.2007	MT
09-29	Str. 88, stolpehull (hjørne), profil	V	26.09.2007	MT
09-30	Str. 88, stolpehull (hjørne), profil	Ø	26.09.2007	MT
09-31	Str. 88, stolpehull (hjørne), profil	Ø	26.09.2007	MT
09-32	Str. 87, stolpehull, plan (u/blitz)	N	26.09.2007	TS
09-33	Str. 87, stolpehull, plan (m/blitz)	N	26.09.2007	TS
09-34	Str. 87, stolpehull, plan (u/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-35	Str. 87, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	26.09.2007	TS
09-36	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ

Film 10 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
10-01	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-02	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-03	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-04	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-05	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-06	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-07	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-08	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-09	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-10	Hus 1 med stolpehull snittet, oversikt	NV	26.09.2007	LJ
10-11	Str. 89, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	27.09.2007	MT
10-12	Str. 89, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	27.09.2007	MT
10-13	Str. 19 (utgår) med snitt A	NV	27.09.2007	TS
10-14	Str. 19 (utgår) med snitt A	NV	27.09.2007	TS
10-15	Str. 19 (utgår) med snitt A	SØ	27.09.2007	TS
10-16	Str. 89, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	27.09.2007	MT
10-17	Str. 89, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	27.09.2007	MT
10-18	Str. 19 (utgår) med snitt B	NV	27.09.2007	TS
10-19	Str. 19 (utgår) med snitt B	NV	27.09.2007	TS
10-20	Str. 19 (utgår) med snitt B	SØ	27.09.2007	TS
10-21	Str. 60, ovn, østre del, topp lag 3, plan (m/blitz)	V	27.09.2007	MT
10-22	Str. 60, ovn, østre del, topp lag 3, plan (u/blitz)	V	27.09.2007	MT
10-23	Str. 19 (utgår) med snitt C	N	27.09.2007	TS
10-24	Str. 19 (utgår) med snitt C	N	27.09.2007	TS
10-25	Str. 19 (utgår) med snitt C	S	27.09.2007	TS
10-26	Str. 60, ovn, østre del, bunn lag 3, plan	V	27.09.2007	MT
10-27	Str. 60, ovn, østre del, bunn lag 3, plan (m/blitz)	V	27.09.2007	MT
10-28	Str. 60, ovn, østre del, bunn lag 3, plan (u/blitz)	V	27.09.2007	MT
10-29	Str. 21 (utgår) med snitt D, profil	NV	27.09.2007	TS
10-30	Str. 21 (utgår) med snitt D, SV-del av profil	NV	27.09.2007	TS
10-31	Str. 21 (utgår) med snitt D, SV-del av profil	NV	27.09.2007	TS
10-32	Str. 21 (utgår) med snitt D, NØ-del av profil	NV	27.09.2007	TS
10-33	Str. 21 (utgår) med snitt D, profil	SØ	27.09.2007	TS
10-34	Str. 21 (utgår) med snitt D, SV-del av profil	SØ	27.09.2007	TS
10-35	Str. 21 (utgår) med snitt D, NØ-del av profil	SØ	27.09.2007	TS
10-36	Str. 19 (utgår) og str. 21 (utgår), med snitt A-D	NV	27.09.2007	TS

Film 11 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
11-01	Str. 60, østre del, profil (m/blitz)	V	27.09.2007	MT
11-02	Str. 60, østre del, profil (u/blitz)	V	27.09.2007	MT
11-03	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt	SSV	27.09.2007	TS
11-04	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt	SSØ	27.09.2007	TS
11-05	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt	SSV	27.09.2007	TS
11-06	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt	SSØ	27.09.2007	TS
11-07	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt med markører	SSV	27.09.2007	TS
11-08	Hus 2 med str. 11, 12 og 22 snittet, oversikt med markører	SSØ	27.09.2007	TS
11-09	Str. 60, ovn, vestre del under str. 62 (steinpakning)	Ø	28.09.2007	MT
11-10	Str. 60, ovn, profil mot Ø (vestre del utgravd)	Ø	28.09.2007	MT
11-11	Str. 60, ovn, profil mot Ø (vestre del utgravd)	Ø	28.09.2007	MT
11-12	Str. 60, ovn, profil mot Ø (vestre del utgravd)	Ø	28.09.2007	MT
11-13	Str. 90, stolpehull, plan/profil (formgravd/uthulet)	V	28.09.2007	MT
11-14	Slipestein? (38x40x10 cm)		28.09.2007	LJ
11-15	Slipestein? (38x40x10 cm)		28.09.2007	LJ
11-16	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-17	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-18	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-19	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-20	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-21	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	V	28.09.2007	LJ
11-22	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	SV	28.09.2007	LJ
11-23	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	SV	28.09.2007	LJ
11-24	Utgravningsfeltet, oversikt fra Helgås	SV	28.09.2007	LJ
11-25	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	Ø	28.09.2007	LJ
11-26	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	Ø	28.09.2007	LJ
11-27	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	Ø	28.09.2007	LJ
11-28	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-29	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-30	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-31	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-32	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-33	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-34	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-35	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	N	28.09.2007	LJ
11-36	Str. 62, steinpakning, formgravd + str. 60, ovn	V	28.09.2007	LJ

Film 12 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
12-01	Str. 78, stolpehull, plan (m/blitz)	N	25.09.2007	MT
12-02	Str. 78, stolpehull, plan (u/blitz)	N	25.09.2007	MT
12-03	Str. 74, stolpehull, plan (m/blitz)	N	25.09.2007	TS
12-04	Str. 74, stolpehull, plan (u/blitz)	N	25.09.2007	TS
12-05	Str. 76, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-06	Str. 76, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-07	Str. 76, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
12-08	Str. 76, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
12-09	Str. 78, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	MT
12-10	Str. 78, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	MT
12-11	Str. 74, stolpehull, profil (m/blitz)	NV	25.09.2007	TS
12-12	Str. 74, stolpehull, profil (u/blitz)	NV	25.09.2007	TS
12-13	Str. 70, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-14	Str. 70, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-15	Str. 79, stolpehull, plan (m/blitz)	NV	25.09.2007	MT
12-16	Str. 79, stolpehull, plan (u/blitz)	NV	25.09.2007	MT
12-17	Str. 70, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
12-18	Str. 70, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	LJ
12-19	Str. 73, stolpehull, plan	N	25.09.2007	TS
12-20	Str. 65, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-21	Str. 65, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-22	Str. 79, stolpehull, skoningstein ved gravning av profil	NV	25.09.2007	MT
12-23	Str. 69, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-24	Str. 69, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-25	Str. 65, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	MT
12-26	Str. 79, stolpehull, profil	NV	25.09.2007	MT
12-27	Str. 64, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-28	Str. 64, stolpehull, plan	N	25.09.2007	LJ
12-29	Str. 80, stolpehull, plan	N	25.09.2007	MT
12-30	Str. 80, stolpehull, plan	N	25.09.2007	MT
12-31	Str. 73 og str. 84, stolpehull, profil	NNV	25.09.2007	TS
12-32	Str. 69, stolpehull, under snitting	NV	25.09.2007	LJ
12-33	Str. 69, stolpehull, under snitting	NV	25.09.2007	LJ
12-34	Str. 71, stolpehull, plan	N	25.09.2007	TS
12-35	Str. 71, stolpehull, profil (m/blitz)	NNV	25.09.2007	TS
12-36	Str. 71, stolpehull, profil (u/blitz)	NNV	25.09.2007	TS

Film 13 Digital

Nr.	Motiv	Mot	Dato	Sign.
12-01	Str. 60, ovn, oversikt etter snitting	V	28.09.2007	LJ
12-02	Str. 60, ovn, oversikt etter snitting	V	28.09.2007	LJ
12-03	Hus 1, oversikt	NV	28.09.2007	LJ
12-04	Hus 1, oversikt	NV	28.09.2007	LJ
12-05	Hus 1, oversikt	NV	28.09.2007	LJ
12-06	Str. 60, ovn, profil mot øst	Ø	28.09.2007	TS
12-07	Str. 60, ovn, profil mot øst	Ø	28.09.2007	TS
12-08	Str. 60, ovn, profil mot øst	Ø	28.09.2007	TS
12-09	Str. 60, ovn, profil mot øst	Ø	28.09.2007	TS

Tegn.nr.	Hva er tegnet	Målest.	Tegner
1	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
2	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
3	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
4	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
5	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
6	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
7	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
8	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
9	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
10	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
11	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
12	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
13	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
14	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
15	Del av felt etter avdekning, plan	1:50	LJ
16	Str. 1, 3, 5-8, 10, plan	1:20	TS
17	Str. 2, 4, 9, 15, 22-24, plan	1:20	MT
18	Str. 13-14, 37, 42, 44, plan + Str. 13, 15, 33, 35, profil	1:20	TS
19	Str. 60, 61, 62, 86, 88, plan	1:20	MT
20	Str. 25, 27-28, 33, 35-36, 38-40, 43, 45-50, plan	1:20	LJ
21	Str. 30, plan + Str. 22-23, 24, 30, 36, 40, 47, 49, profil	1:20	MT
22	Str. 3, 11, 12, 14, 25, 28, 37, 38, 39, 42, 45, 51, profil	1:20	LJ
23	Str. 29, 52-53, 71, 73-75, plan + Str. 6, 9-10, 29, 32, 52-53, 71, 73-75, profil	1:20	TS
24	Str. 54, 64-65, 69-70, 76, 83, plan + Str. 1-2, 54, 56, 59, 65, 69-70, 76, 83, veggssnitt A-B, profil	1:20	LJ
25	Str. 77-80, plan + Str. 4-5, 16, 64, 77-80, veggssnitt C-D, profil	1:20	MT
26	Str. 66-68, 72, 87, plan + Str. 19, 66-68, 72, 87, profil	1:20	TS
27	Str. 63, 81-82, 89, plan + Str. 63, 81-82, 85-86, 88-89, profil	1:20	MT
28	Str. 60 (vestre del), 60 (østre del), 90, plan + Str. 60 (3 snitt), 61-62, profil	1:20	MT/LJ

Liste over vitenskapelige prøver, Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1, Naustdal, Sogn og fjordane

Lab.nr	VP nr.	Type prøve	Prøvested	Struktur	Materiale	¹⁴ Calder	Kalibrert
Tua-6263	01	¹⁴ C	Str. 60 Lag 1 (v/100x315y)	Ovnfundament	Trekull	1705±40	AD260-410
Tua-6264	02	¹⁴ C	Str. 60 Lag 3 (v/99x315,5y)	Ovnfundament	Trekull	1665±45	AD345-430
	03	Makrofossil	Str. 60 Lag 3 (v/99x315,5y)	Ovnfundament	Jord		
	04	Makrofossil	Str. 12	Stolpe	Jord		
	05	¹⁴ C	Str. 12	Stolpe	Trekull		
	06	Makrofossil	Str. 11	Stolpe	Jord		
Tua-6265	07	¹⁴ C	Str. 11	Stolpe	Trekull	1660±35	AD385-425
	08	Makrofossil	Str. 22	Stolpe	Jord		
	09	¹⁴ C	Str. 22	Stolpe	Trekull		
	10	¹⁴ C	Str. 30	Kokegrop	Trekull		
	11	Makrofossil	Str. 63	Stolpe	Jord		
Tua-6266	12	¹⁴ C	Str. 63	Stolpe	Trekull	1600±35	AD420-540
	13	¹⁴ C	Str. 74	Stolpe	Trekull		
	14	¹⁴ C	Str. 75	Stolpe	Trekull		
	15	¹⁴ C	Str. 73	Stolpe	Trekull		
	16	Makrofossil	Str. 73	Stolpe	Jord		
	17	¹⁴ C	Str. 72	Stolpe	Trekull		
	18	¹⁴ C	Str. 76	Stolpe	Trekull		
	19	¹⁴ C	Str. 70	Stolpe	Trekull		

Lab.nr	VP nr.	Type prøve	Prøvested	Struktur	Materiale	¹⁴ C alder	Kalibrert
Tua-6267	20	Makrofossil	Str. 77	Stolpe	Jord	1845±35	AD130-235
	21	¹⁴ C	Str. 77	Stolpe	Trekull		
	22	Makrofossil	Str. 78	Stolpe	Jord		
	23	¹⁴ C	Str. 78	Stolpe	Trekull		
	24	¹⁴ C	Str. 84	Stolpe	Trekull		
	25	Makrofossil	Str. 82	Stolpe, dør	Jord		
	26	¹⁴ C	Str. 82	Stolpe, dør	Trekull		
	27	Makrofossil	Str. 69	Stolpe, dør	Jord		
	28	¹⁴ C	Str. 69	Stolpe, dør	Trekull		
	29	Makrofossil	Str. 81	Stolpe	Jord		
	30	¹⁴ C	Str. 81	Stolpe	Trekull		
	31	Makrofossil	Str. 80	Stolpe	Jord		
	32	¹⁴ C	Str. 80	Stolpe	Trekull		
	33	Makrofossil	Str. 83	Stolpe	Jord		
	34	¹⁴ C	Str. 83	Stolpe	Trekull		
	35	Makrofossil	Str. 64	Stolpe	Jord		
Tua-6268	36	¹⁴ C	Str. 64	Stolpe	Trekull	1585±30	AD430-540
	37	Makrofossil	Str. 68	Stolpe	Jord		
	38	¹⁴ C	Str. 68	Stolpe	Trekull		
	39	Makrofossil	Str. 67	Stolpe	Jord		
	40	¹⁴ C	Str. 67	Stolpe	Trekull		
	41	Makrofossil	Str. 66	Stolpe	Jord		

Lab.nr	VP nr.	Type prøve	Prøvested	Struktur	Materiale	¹⁴ C alder	Kalibrert
T-18734	42	¹⁴ C	Str. 66	Stolpe	Trekull	1940±85	BC5-AD145
	43	Makrofossil	Str. 54	Kokegrop	Jord		
	44	¹⁴ C	Str. 54	Kokegrop	Trekull		
	45	¹⁴ C	Str. 42	Ildsted	Trekull		
	46	¹⁴ C	Str. 33	Kokegrop	Trekull		
	47	¹⁴ C	Str. 35	Ildsted/kokegrop	Trekull		
	48	¹⁴ C	Str. 37	Kokegrop	Trekull		
	49	¹⁴ C	Str. 36	Kokegrop	Trekull		
	50	Makrofossil	Str. 40	Kokegrop m/flate heller	Jord		
	51	¹⁴ C	Str. 40	Kokegrop m/flate heller	Trekull		
T-18735	52	¹⁴ C	Str. 38	Kokegrop	Trekull	2760±85	BC995-815
	53	¹⁴ C	Str. 25	Kokegrop	Trekull		
	54	Makrofossil	Str. 9	Grop m/helle	Jord		
	55	¹⁴ C	Str. 9	Grop m/helle	Trekull		
	56	Makrofossil	Str. 4	Stolpe m/helle	Jord		
	57	¹⁴ C	Str. 4	Stolpe m/helle	Trekull		
	58	Makrofossil	Str. 3	Kokegrop m/flate heller	Jord		
	59	¹⁴ C	Str. 3	Kokegrop m/flate heller	Trekull		
T-18736	60	Makrofossil	Str. 2	Stolpe m/heller	Jord	1735±65	AD235-405
Tua-6269	61	¹⁴ C	Str. 2	Stolpe m/heller	Trekull		

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Johannessen, Live
Bergen Museum/UiB, Seksjon for Ytre Kulturminnevern
Postboks 7800, 5020 Bergen

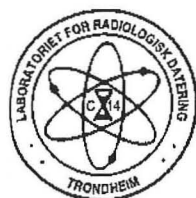
DF-4001

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	^{14}C alder før nåtid	Kalibrert alder	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
T-18734	VP44, Str. 54 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, eik furu	5.8 g	1940 ± 85	BC5-AD145	-26.1*
T-18735	VP53, Str. 25 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, hassel furu	6.0 g	2760 ± 85	BC995-815	-26.1*
T-18736	VP59, Str. 3 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, hassel furu	3.3 g	1735 ± 65	AD235-405	-26.1*

Dato:

16 FEB 2007

Laboratoriet for Radiologisk Datering

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Johannessen, Live
Bergen Museum/UiB, Seksjon for Ytre Kulturminnevern
Postboks 7800, 5020 Bergen

DF-4001

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TUa-6263	VP01, Str. 60 Layer 1 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, hassel		1705 ± 40	AD260-410	-26.1*
TUa-6264	VP02, Str. 60 Layer 3 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, osp		1665 ± 45	AD345-430	-26.1*
TUa-6265	VP07, Str. 11 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk		1660 ± 35	AD385-425	-26.7
TUa-6266	VP12, Str. 63 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk		1600 ± 35	AD420-540	-26.6
TUa-6267	VP36, Str. 64 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, hassel		1845 ± 35	AD130-235	-25.8
TUa-6268	VP38, Str. 68 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk, hassel Selje, vier Osp		1585 ± 30	AD430-540	-27.6
TUa-6269	VP61, Str. 2 Gardsbøen, Naustdal Sogn og Fjordane	Trekull Bjørk		1550 ± 30	AD450-555	-27.2

Dato: 20 FEB 2007

Laboratoriet for Radiologisk Datering

B16558 Funn fra hus I fra flateavdekkingen på Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1, Naustdal kommune, Sogn og Fjordane.

Funn fra huskonstruksjon:

- /1a Slagg (str. 78, stolpehull)
- /1b 3 biter slagg (str. 81, stolpehull)
- /1c 6 små biter slagg og 4 små glødeskall (str. 80, stolpehull)
- /1d 8 små fragmenter av smieslagg (str. 83, stolpehull)
- /1e 3 biter slagg og 14 fragmenter av smieslagg/glødeskall (str. 64, stolpehull)
- /1f 3 små fragmenter slagg (str. 68, stolpehull)
- /1g 1 liten bit slagg (str. 66, stolpehull)

Funn fra ovn (str. 60):

- /2 Male-/kvernstein
- /3 Stor rund stein
- /4 1 jernnagle (fnr. 29 lag 3)
- /5 1 fragment av jernnagle (fnr. 11),
- /6 Slagg: 3 klumper slagg (fnr. 13 i toppen), 7 klumper slagg (fnr. 15 sålding), 2 slaggbiter (fnr. 28 lag 2), 1 pose med over 50 små slaggbiter (fnr. 27 lag 1 VP01), en pose med små biter av slagg (fnr. 31 lag 3)
- /7 1 pose smiekuler (fnr. 27 lag 1)
- /8 3 fragmenter av brent leire (fnr. 10, 12 og 14)

Funnene er gjort i forbindelse med arkeologiske undersøkelser på Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1, Naustdal kommune i 2006. Funnene er fra ulike strukturer i hus I. Det ble for øvrig også funnet brente bein i mange strukturer, men de var for små til å bli identifisert. Funn-nummer i parentes viser til avmerking på tegninger. Huset er oppført i to faser som er radiologisk datert til eldre/ynge romertid og folkevandringstid. C-14 dateringene fra undersøkelsen spenner fra tidlig bronsealder til merovingertid, gjenstandsfunn indikerer aktivitet i middelalder (BMR 658). Funn fra kokegroper, løse stolpehull og løsfunn har fått nummer B16559.

Registreringene er gjort i flere omganger og omfatter rapport fra Sogn og Fjordane fylkeskommune ved Terje B. Hovland (1997) og to rapporter ved Ole-Magne Nøttveit (2002). Utgravningsrapport ved Live Johannessen 2009.

B16559 Funn fra flateavdekkingen på Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1, Naustdal kommune, Sogn og Fjordane.

Fra kokegrop (str. 54):

- /1 1 flateretusjert pilespiss med konveks basis i kvartsitt, nærmest dråpeformet
- /2 1 klinknagle
- /3 1 rundt naglehode med noe bevart stilk
- /4 1 fragment av stilken på en nagle
- /5 7 klumper slagg, 1 slaggbitt

Fra stolpehull (str. 1):

- /6 1 slaggbitt, veldig lett, nesten som glass

Fra løsfunn:

- /7 1 dekorert randskår av spannformet asbestmagret keramikk (fnr. 17)
- /8 3 skår av grov asbestmagret keramikk, mulig dekor på et skår (fnr. 8)
- /9 1 brynefragment i kvartsitt (fnr. 26)
- /10 1 fragment av jernkniv, usikker typebestemmelse (fnr. 6)
- /11 1 brent flintavslag (fnr. 24 øst i felt)
- /12 1 slagghklump utenfor struktur 60 (fnr. 5)
- /13 1 fragment av brent leire (fnr. 16, østre del av feltet)

Funnene er gjort i forbindelse med arkeologiske undersøkelser på Gardsbøen, Naustdal gnr. 99/1, Naustdal kommune i 2006. Funnene er fra ulike strukturer. Det ble for øvrig også funnet brente bein i mange strukturer, men de var for små til å bli identifisert. Funn-nummer i parentes viser til avmerking på tegninger. C-14 dateringene fra undersøkelsen spenner fra tidlig bronsealder til merovingertid, gjenstandsfunn indikerer aktivitet i middelalder (BMR 658). Funn fra hus I har nummer B16558. Registreringene er gjort i flere omganger og omfatter rapport fra Sogn og Fjordane fylkeskommune ved Terje B. Hovland (1997) og to rapporter ved Ole-Magne Nøttveit (2002). Utgravningsrapport ved Live Johannessen 2009.

Paleobotanisk rapport fra
Bergen Museum, De naturhistoriske samlinger, Universitetet i Bergen

Lene S. Halvorsen

Makrofossilanalyser fra
Gardsbøen gbnr. 99/1,
Naustdal kommune,
Sogn og Fjordane.

Nr. 11 - 2007

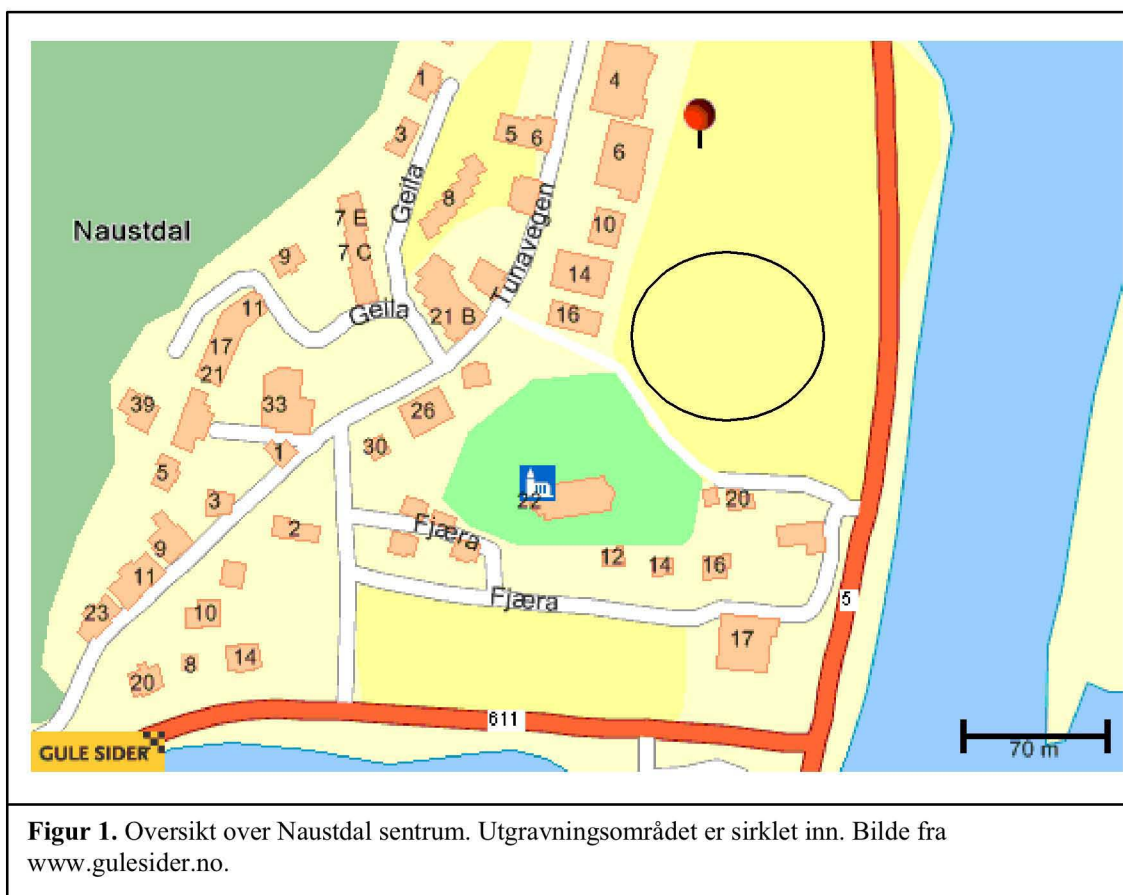
Innledning

I forbindelse med planlagt utvidelse av kirkegården og utleggelse av område til boligareal, jfr. reguleringsplan for Naustdal gbnr. 99/1 i Naustdal kommune datert til 17.2.05, ble det gjort fire kulturminneregistreringer av Sogn og Fjordane fylkeskommune på deler av gbnr. 99/1 og 14.

Resultatet av registreringene ble funn av flere stolpehull, ildsteder, kokegroper, forhistoriske dyrkningslag og større nedgravninger/groper av uvisst funksjon.

Sogn og Fjordane fylkeskommune tilrådte dispensasjon fra kulturminneloven § 8.4 under forutsetning av arkeologiske frigivningsundersøkelser.

Feltarbeidet i forbindelse med disse undersøkelsene ble gjennomført i 2006. Alle prøvene ble samlet inn av Live Johannessen. De botaniske analysene ble gjort av Lene S. Halvorsen, ansvarlig for det botaniske arbeidet var Kari L. Hjelle.

Figur 1. Oversikt over Naustdal sentrum. Utgravningsområdet er sirklet inn. Bilde fra www.gulesider.no.

Figur 1 og 2 viser plasseringen av det utgravde området i Naustdal sentrum.

Figur 2. Bilde mot utgravningsfeltet (sett vestover). Elva Nausta i forgrunnen. Foto: Live Johannessen.

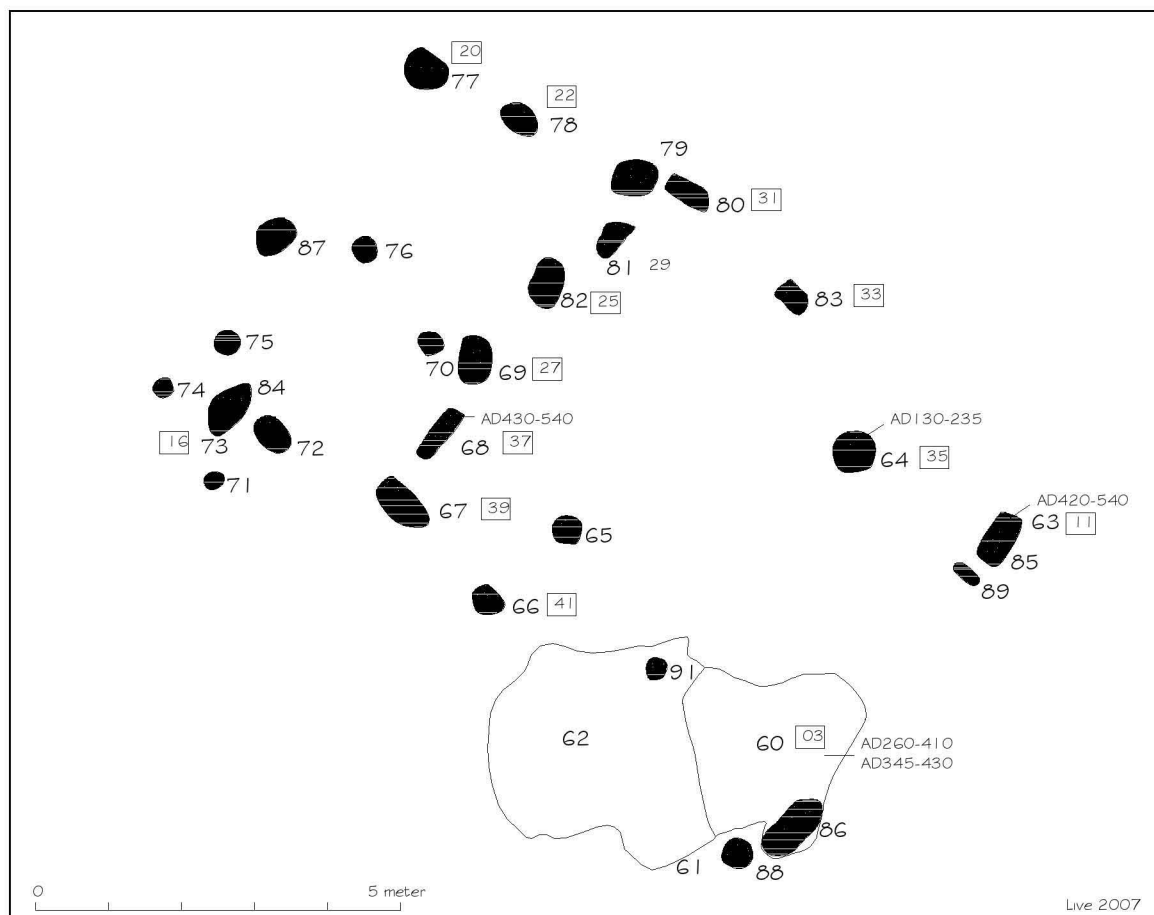
Undersøkelsesområde og prøveinntak

Det ble samlet inn 23 makrofossilprøver fra feltet. Oversikt over prøvene med funnkontekst er gitt i tabell 1.

Tabell 1. Liste over innsamlete makrofossilprøver med funnkontekst.

VP-nummer	Prøvested	Kontekst
3	Str.60, lag 3 (v/99x315,5y)	Ovnfundament
4	Str.12	Stolpe
6	Str.11	
8	Str.22	
11	Str.63	
16	Str.71	
20	Str.77	
22	Str.78	
25	Str.82	Stolpe, dør
27	Str.69	
29	Str.81	Stolpe
31	Str.80	
33	Str.83	
35	Str.64	
37	Str.68	
39	Str.67	
41	Str.66	
43	Str.54	Kokegrop
50	Str.40	Kokegrop m/flate heller
54	Str.9	Grop m/helle
56	Str.4	Stolpe m/helle
58	Str.3	Kokegrop m/flate heller
60	Str.2	Stolpe m/heller

De fleste makrofossilprøvene ble tatt fra stolpehull tilhørende et hus som er antatt å være en smie (L. Johannessen *pers.comm.* 2007). Oversikt over prøvenummer og struktur er vist i figur 3.

Figur 3. Oversikt over strukturer i hus/antatt smie. Figur og foto: Live Johannessen.

Laboratoriearbeid og resultater

Dateringer

Det ble sendt inn 4 dateringer av strukturer i den antatte smia, resultatet er vist i tabell 1. Fullstendig oversikt over alle daterte prøver finnes i den arkeologiske rapporten.

Tabell 1. Dateringsresultat av strukturer i antatt smie.

VP-nummer	Struktur-nummer	Alder	Tidsperiode
03	60	AD 260 – 410 og AD 345 – 430	Romertid/Folkevandringstid
11	63	AD 420 – 540	Folkevandringstid
35	64	AD 130 – 235	Romertid
37	68	AD 430 – 540	Folkevandringstid

Makrofossilanalyse

Alle de 23 makrofossilprøvene fra lokaliteten ble analysert.

Prøvene ble silt gjennom siler med maskestørrelse 2, 1 og 0,5 mm. Etter siling ble prøvene flottet for å fjerne minerogent materiale fra prøvene, og deretter lufttørket.

Resultatet av analysen er vist i figur 4 og oversikt over de analyserte prøvene er vist i tabell A i appendiks.

Det ble funnet forkullet korn i flere av strukturene. Dette gjelder stolpehullene str. 80, 81, 83 og 64 som alle ligger N for ”døren” (str.82 og 69) i den antatte smia. Her ble det funnet korn som ble bestemt til bygg (*Hordeum*) samt korn det var vanskelig å bestemme til art, men som antagelig også er bygg (*Cerealia cf. Hordeum* og *Cerealia*).

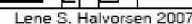
I de samme strukturene ble det funnet åkerindikatorer som meldestokk (*Chenopodium album*), linbendel (*Spergula arvensis*), åkervortemelk (*Euphorbia helioscopia*) og vassarve (*Stellaria media*) samt kulturindikatorene engsyre (*Rumex acetosa*) og småsyre (*R. acetosella*).

Bringebær (*Rubus idaeus*) er til stede i flere stolpehull. Det er også en del forkullede gressfrø (*Poaceae*) i prøvene og i strukturer knyttet til huset er det funnet nøtteskall av hassel (*Corylus*).

Det ble i tillegg funnet korn i lag 3 i str.60 (ovnsfundamentet).

Av de prøvene som ble tatt fra strukturer utenfor smia ble det funnet korn (*Cerealia cf. Hordeum* og *Hordeum*) i str. 2, 3 og 11. I disse strukturene var det få andre makrofossiler. Str.2 (VP 60) ble datert til folkevandringstid, mens str. 3 (VP 58) og 11 (VP 06) ga dateringer til yngre romertid.

Makrofossildiagram.

Figur 4. Makrofossiler fra strukturer i flaten. Prøvene er satt etter VP-nummer. Sorte histogramkurver angir antall, grå denne verdien x 10.

Sammendrag

De fleste makrofossilprøvene er fra den antatte smia. Resultatene viser en ansamling av forkullet korn og andre åker-/kulturindikatorer i stolpehullene i vest- og nordveggen i hovedrommet der en finner ovnsfundamentet. Også bringebær og nøtteskall er til stede. Dette tilsier at bygningen, i alle fall i en periode, ikke ble benyttet som smie, men heller til lagring/tilbereding av matvarer. Om denne funksjonen har vært før eller etter huset ble brukt til smie er ikke klart, men datering av korn funnet i huset kan belyse dette.

Resultatene viser at bygg har blitt dyrket på lokaliteten fra eldre romertid til folkevandringstid, og forekomsten av åkerugress tyder på bruk av gjødsel.

Appendiks

Lokaliteten ble gitt botanisk nummer BI 766 og katalognummer 9547 – 9569 (tabell A).

Tabell A. Oversikt over analyserte makrofossilprøver.

VP-nummer	Prøve-sted	Volum (liter)	Kontekst	Katalognummer
3	Str.60, lag 3 (v/99x315,5y)	2,2	Ovnsfundament	9547
4	Str.12	1,0	Stolpe	9548
6	Str.11	0,8		9549
8	Str.22	0,9		9550
11	Str.63	1,4		9551
16	Str.71	1,2		9552
20	Str.77	1,2		9553
22	Str.78	0,9		9554
25	Str.82	2,4	Stolpe, dør	9555
27	Str.69	1,3		9556
29	Str.81	1,3	Stolpe	9557
31	Str.80	1,3		9558
33	Str.83	1,1		9559
35	Str.64	1,2		9560
37	Str.68	1,3		9561
39	Str.67	3,1		9562
41	Str.66	1,3		9563
43	Str.54	1,4	Kokegrop	9564
50	Str.40	1,3	Kokegrop m/flåte heller	9565
54	Str.9	1,1	Grop m/helle	9566
56	Str.4	1,6	Stolpe m/helle	9567
58	Str.3	1,2	Kokegrop m/flåte heller	9568
60	Str.2	1,3	Stolpe m/heller	9569